

BEYAZAY

COP31'DE İKLİM
DEĞİŞİKLİĞİ VE
ENGELLİLİK

Biz Olmadan Bizim
Hakkımızda Karar
Alınamaz! Kapsayıcı
İklim Politikaları İçin
Eşit Katılım

Körlüğün Nezaket
Kuralları

KÜNYE

GENEL KOORDİNATÖR
SUAT EMUCE

SANAT YÖNETMENİ
HASAN KASIM
EMUCE

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
FUSUN KOYUNLULAR

BEYAZAY E-DERGİ
AYLIK DİJİTAL DERGİ

TASARIM
BURÇAK KÜBRA ERDEM

GÖRSEL DESTEK
BEYAZAY

EDİTÖR
BURÇAK KÜBRA ERDEM

İÇİNDEKİLER

04

LOKMAN AYVA
EVREN BÜYÜK İNSAN İLE COP31

07

BURÇAK KÜBRA ERDEM
MEME KANSERİ GERÇEĞİ, ERKEN TEŞHİS VE YAŞAM KALİTESİ

11

EDİBE SİNEM ERSOY
YEŞİLİN İZİNDE

17

DR. SELİM ALTINOK
KÖRLÜĞÜN NEZAKET KURALLARI

19

AYLİN ÇELİK
COP31 - NOTHING ABOUT US WITHOUT US

20

ULUSLARARASI İLİŞKİLER BİRİMİ
COP31'E DOĞRU İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE ENGELLİLİK

23

ZEHRA BETÜL KOÇAK
RUH SAĞLIĞI, ETİKETLER VE TOPLUM

26

METİN ÇAĞAN
11 EKİM: BİR GÜN DEĞİL, BİR MUHASEBE

29

ULUSLARARASI İLİŞKİLER BİRİMİ
AVRUPA'DA DİJİTAL ERİŞİLEBİLİRLİKTE YENİ DÖNEM

31

E-BÜLTEN
OKULLARDA "BEYAZAY KULÜPLERİ" VE TOPLUMSAL ZİHNİYET DÖNÜŞÜMÜ

35

ULUSLARARASI İLİŞKİLER BİRİMİ
MARGOT COLE İLE KAMERANIN ÖNÜNDE VE ARKASINDA ENGELLİLİK

39

SEYİT AHMET OLGUN
İKİ KUNDAK ARASINDAKİ SİR

43

HATİCE ÇİFTÇİ
BİR OKULDAN İLÇEYE: SIFIR ATIK KÜLTÜRÜNÜN İZİNDE

48

DR. ZEHRA KUM
SÖZLERİN İNTİFADASI VE HAKİKATİN İNŞASI: "FİLİSTİN SÖZLÜĞÜ"

49

HABER
TEKNOFEST ŞANLIURFA'DA

BİRLİKTE DAHA GÜÇLÜYÜZ

Her insan, bu dünyada kendine özgü bir iz bırakmak, kendi hikâyesini kendi cümleleriyle yazmak ister.

Hayatın sunduğu yollar her birimiz için farklı engeller taşısa da amacımız her zaman ortaktır:

Özgürce yaşamak, üretmek, paylaşmak ve anlaşılma.

Erişilebilirlik ve eşitlik bir lütuf değil; temel bir insan hakkı ve birlikte yaşamamanın en doğal gerekliliğidir. Asıl engeller, zihinsel veya fiziksel farklılıklar değil; empati eksikliği ve kapsayıcı olamayan zihniyetlerdir. Bir toplumun gücü, her ferdine ne kadar eşit yer açabildiğiyle ölçülür. Derginin bu sayısında da yine ilham veren, yol gösteren ve farkındalığı artıran çok özel konularla karşınızdayız.

LOKMAN AYVA

EVREN BÜYÜK İNSAN İLE COP31

Kadim yani âdeta kanun gibi bir söz var: “İnsan küçük evrendir, evren de büyük insan.” Vaktiniz olduğunda bu sözün arka planına ve derinliğine bir ara bakmanızı öneririm, zira insanlığın felsefeyle uğraştığından beri inançlar ve düşünceler temelinde yer almış bir kabuldür. Şimdi biz bu sözü 9-20 Kasım 2026’da Antalya’da toplanacak COP31 ile ilişkilendireceğiz. Beyazay vizyon ve misyonu da COP31 ile bu noktadan çok yakından alakalıdır. Ne demek istiyoruz?

Tekrar belirtmek durumundayım, COP31, küresel iklim değişikliği, çevrenin kirlenmesi, doğanın bozulması gibi birçok konunun en üst seviyede ele alındığı, problemlerin tesbit edildiği, onlara çareler arandığı, dünyayı ve insanlığı etkileyerek bozulmanın durdurulması ve iyileşmenin artarak devam etmesi için çalışmaların yapılması demektir. COP31’in varlığı, COP31 çalışmalarının yapılması bize şunu söylüyor: “Demek ki dünya bozuluyor, çevre kirleniyor. Bozulma, kirlilik öyle bir hâl aldı ki insanlığın veya insan türünün yok olması tehlikesi bile söz konusu. O hâlde “İnsan küçük evren, evren ise büyük insandır.” gerçeği bize diyor ki, “Kardeşim, senin insanın da evrenin de bozuluyor, sonunuz pek de hayra alamet değil.” Peki, Beyazay olarak biz burada ne diyoruz?

Öncelikle “Hah, şunu bileydiniz.” diyoruz. Sonra da devam ediyoruz. Çok da eski değil, 3 asırdan bu yana eğitim sistemleri kurdunuz, ancak sadece insanların bir kısmına hitap ettiniz, bir kısmını dışladınız, dışarıda bıraktınız. İş ve üretim sistemleri kurdunuz ve bunu belli bir kesime göre yaptınız, büyük bir kitleyi dışarıda bıraktınız, dışladınız. Sonra da üstlerine bir etiket yapıştırıp hor gördünüz, aşağıladınız, mağdur ettiniz, zulmettiniz. Daha hangi birini sayayım? Ulaşım sistemleri dersiniz öyle, hukuk sistemleri yine öyle, seçim sistemleri keza aynı. Daha açık söylemek gerekirse var olan herkesi ve her şeyi dikkate almayan sistemler kurup, işler yaparak bir zihniyet, medeniyet inşa ettiniz. Bu sözde medeniyetin neticesinde iki defa dünya savaşı gördü bu insanlık 30 sene içinde. İnsanat bahçeleri, dişlerini süs olarak kullanmak için öldürülen filler, kürklerini hava atmak için öldürülen nice hayvanlar gördü bu insanlık. Şimdi de iklim felaketlerini, insanların dışlama, zulüm akıbetlerini görmeye devam ediyor yine bu insanlık. Kurunun yanında yaş da yanar mı? Tabii ki yanar. Veya o yaş malzeme, kuruyu da ıslatıp yakılamaz hâle getirecek, ıslak bir sopa olup, ortalığı yakıp aleve vermek isteyenleri eşek sudan gelene kadar evire çevire benzetecek. Niye böyle söylüyorum?

Çok acılara şahit olduk. Sırf keyfe keder insanlara, hayvanlara, bitkilere, hatta cansız denem varlıklara bile zulüm, işkence edildiğine şahit olduk. Ne gerek vardı buna? Avrupa, fabrikaları, iş yerlerini, okulları öyle kurdu ki engellilerin bırakın oralarda çalışmasını, eğitim görmesini, oraları ziyarete bile gitmeleri mümkün olamadı. Meslek öğrenememiş, geliştirilmemiş, işsiz, parasız, ekmeksiz kalan engelliler ne yaptılar? Açlıktan ölecek değillerdi ya, dilencilik yaptılar. Sonra onların çalışmasına izin vermeyecek şekilde fabrika, iş yerleri kuranlar ne dediler ve ne yaptılar biliyor musunuz? “Bu engelliler topluma yük.” dediler ve “Öjenizm” adı altında ya doğduklarında annelerinin yataklarının altına bırakıp hastaneden kaçtılar yahut toplama kamplarında topluca öldürdüler. Güney Amerika’nın altın madenlerini ele geçirmek, arazilerini sömürebilmek için Kızılderililere kolera mikropu battaniye dağıtıp hepsinin canlarına topluca kıydılar. Kanada’daki kilise bahçelerinde bulunan çocuk toplu mezarlarını, atış talimi için nişan alınan Afganistan’daki insanları ve daha binlerce örneği ise sayamıyoruz bile.

Bizim medeniyetimiz öyle bir medeniyettir ki bırakın insanlara fiziksel sıkıntı verecek düzenler kurmayı, bir insanın kalbi kırılacak diye ağzından çıkacak sözü bile dikkatli söyleme kuralını getirmiştir. Bütün bunlardan sonra Beyazay olarak şu sonuçları söyleyebiliriz:

*Her insan değerlidir. Hiçbir insan gerek dille gerek davranışlarla gerekse kurulan sistemlerle dışlanamaz, hor görülemez, aşağılanamaz, sıkıntıya düşür edilemez. *Aynı şekilde “büyük insan” olarak kabul edilen doğaya, doğayı meydana getiren -ister canlı olsun ister cansız- hiçbir varlığa da sahip oldukları özelliklere aykırı bir işlem yapılamaz.

*Hem insanı hem de evreni anlamaya çalışmalıyız. Ne kadar doğru anlayabilirsek toplumumuz, insanlık ve evren o kadar iyi olur.

*İster engelli ister engelsiz olalım, COP3’ü yakından takip etmeli, bu çalışmalarda yer almalı ve çalışmaların bizim medeniyetimize uygun şekilde yapılmasını sağlamalıyız.

Bunu ne kadar başarabileceğiz, önümüzdeki günlerde göreceğiz.

1 - 31 EKİM

Meme Kanseri

Farkındalık Ayı

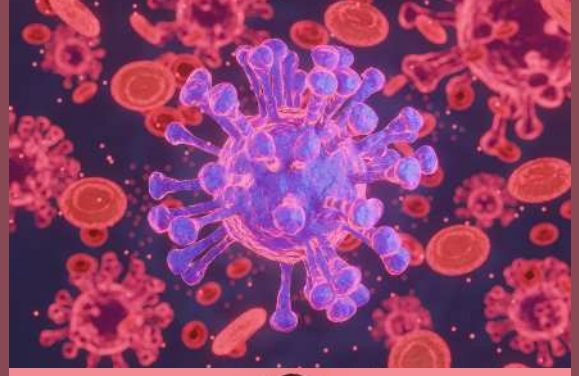
Meme kanseriyle mücadele
eden her kadının yanındayız.

BURÇAK KÜBRA
ERDEM

Meme Kanseri Gerçeği, Erken Teşhis ve Yaşam Kalitesi

Meme kanseri, günümüzde kadınlarda en sık görülen kanser türü olmasının yanı sıra, erken teşhis ve gelişen tıp teknolojileri sayesinde başarı oranı en yüksek tedavi süreçlerinden birine sahiptir. Her yıl ekim ayında dünya genelinde farkındalık sembolü olan pembe kurdeleler yükselirken, bu konuyu yalnızca yılda bir kez hatırlanan bir gündem olmaktan çıkarıp günlük yaşamımızın bir parçası haline getirmek hayati önem taşıyor.

Sayıların Anlattığı Gerçek

İstatistikler, her 8 kadından birinin yaşamı boyunca meme kanserine yakalanma riski taşıdığını gösteriyor. Ancak sevindirici olan şu ki:

Erken Evre Başarısı: Erken dönemde tespit edilen meme kanserinde 5 yıllık sağ kalım oranı %90'ın üzerindedir.

Gelişen Tedavi Yöntemleri: Akıllı ilaçlar, hedefe yönelik tedaviler ve kişiselleştirilmiş tıp sayesinde günümüzde meme kanseri kronik, yönetilebilir bir hastalık boyutuna taşınmaktadır.

Erken Teşhisin Üç Altın Adımı

Erken teşhis, meme kanseriyle mücadelede en güçlü silahtır. Bu süreç üç temel adımdan oluşur:

Aylık Kendi Kendine Meme Muayenesi: 20 yaşından itibaren her kadının ayda bir kez, tercihen adet bitiminden birkaç gün sonra kendi memesini dokunsal ve görsel olarak kontrol etmesi gerekir. Meme dokusunda ele gelen sertlik, şekilde simetri bozukluğu, ciltte çukurluklar veya meme başı akıntısı gibi değişimler fark edildiğinde vakit kaybetmeden bir genel cerrahi uzmanına başvurulmalıdır.

Yıllık Doktor Muayenesi: 20-40 yaş arası 2-3 yılda bir, 40 yaş sonrasında ise her yıl düzenli klinik meme muayenesi yapılmalıdır.

Düzenli Mamografi Taramaları: 40 yaşından itibaren (yüksek risk grubundakiler için daha erken yaşlarda) yılda veya iki yılda bir mamografi çekirmek, henüz elle hissedilmeyen kitlelerin tespit edilmesini sağlar.

Risk faktörü ve koruyucu adımlar

Meme kanseri; genetik yatkınlık, ilerleyen yaş, obezite ve hareketsiz yaşam gibi faktörlerle ilişkilidir. Hastalık riskini tamamen sıfırlamak mümkün olmasa da Akdeniz tipi beslenme, düzenli egzersiz yapma, ideal kiloyu koruma ve alkol/sigaradan uzak durma gibi sağlıklı yaşam alışkanlıklarıyla bu riski önemli ölçüde azaltmak mümkündür. Yüksek risk grubundaki bireyler için ise doktor kontrolünde genetik danışmanlık ve kişiye özel koruyucu medikal adımlar hayati önem taşır.

Unutmayın!

Bedeninizi tanımak, değişimleri fark etmek ve düzenli taramaları aksatmamak bir tercih değil, kendinize verdiğiniz en büyük değerdir. Korku veya erteleme yerine farkındalığı ve erken eylemi seçerek hayatınızı koruyabilirsiniz.

kunsal ve görsel olarak kontrol etmesi gerekir. Meme dokusunda ele gelen sertlik, şekilde simetri bozukluğu, ciltte çekintiler veya meme başı akıntısı gibi değişimler fark edildiğinde vakit kaybetmeden bir genel cerrahi uzmanına başvurulmalıdır.

Yıllık Doktor Muayenesi: 20-40 yaş arası 2-3 yılda bir, 40 yaş sonrasında ise her yıl düzenli klinik meme muayenesi yapılmalıdır.

Düzenli Mamografi Taramaları: 40 yaşından itibaren (yüksek risk grubundakiler için daha erken yaşlarda) yılda veya iki yılda bir mamografi çekirmek, henüz elle hissedilmeyen kitlelerin tespit edilmesini sağlar.

6 EKİM DÜNYA SEREBRAL PALSİ

Farkındalık Günü

Serebral palsy ile yaşayan bireyler, gücün ve sabrın simgesidir. Onların mücadelesi, bize hayata farklı pencerelerden bakmayı öğretir. Birlikte daha erişilebilir bir toplum inşa edebiliriz. Dünya Serebral Palsy Günü, bu yolculuğun ortak çağrısıdır.

Edibe Sinem Ersoy

Yeşilin İzinde

ÜÇ EVLATLA BAŞLAYAN, BİNLERCE HAYATA UZANAN BİR MÜCADELE

Bazı yolculuklar vardır, nereye varacağınızı bilmeden başlarsınız. Hayat sizi hiç tanımadığınız yollarla, hiç karşılaşacağınızı düşünmediğiniz insanlarla buluşturur. Sonra bir gün geriye dönüp baktığınızda yaşadığınız bütün zorlukların sizi aslında bir amaca hazırladığını fark edersiniz.

Benim hikâyem 1998 yılında, üçüz kızlarım Esra, Büşra ve Tuğba'nın dünyaya gelmesiyle başladı.

Üç evlat, üç ayrı hayat, üç ayrı karakter... Ve üçünün de ortak yaşam gerçeği: Serebral palsi.

O günlerde serebral palsinin ne olduğunu, bizi nasıl bir hayatın beklediğini, hangi kapıları çalacağımızı bilmiyordum. Bildiğim tek şey, evlatlarımın herkes gibi yaşamaya, öğrenmeye, sevmeye, üretmeye ve kendi hayallerini kurmaya hakları olduğuydu.

Yıllar içinde öğrendim ki asıl mücadele yalnızca çocuklarımızın fiziksel güçlükleriyle değil, onların önüne çıkarılan görünmez engellerle idi.

Bir kaldırım, bir merdiven, erişilemeyen bir okul, bulunamayan bir servis, anlaşılamayan bir ihtiyaç...

Bazen en büyük engel, karşımızdaki insanın bizi anlamak için bir adım atmamasıydı.

İşte bu nedenle bizim mücadelemiz hiçbir zaman yalnızca üç evladımın mücadelesi olmadı.

Bir annenin kendi çocukları için aradığı çözümlerin başka annelerin ve çocukların hayatına da dokunması gerektiğine inandım.

SEREBRAL PALSİ NEDİR?

6 Ekim neden Dünya Serebral Palsi Günü?

Dünya Serebral Palsi Günü, 2012 yılında Avustralya'daki Cerebral Palsy Alliance ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki United Cerebral Palsy kuruluşlarının öncülüğünde başlatılan uluslararası bir farkındalık hareketidir.

Her yıl 6 Ekim'de dünyanın farklı ülkelerindeki serebral palsili bireyler, aileleri, sivil toplum kuruluşları ve gönüllüler ortak bir amaç etrafında buluşur.

Bu amaç yalnızca serebral palsiyi tanıtmak değildir.

Eğitimde eşit fırsatlar sağlamak, sağlık ve rehabilitasyon hizmetlerine erişimi güçlendirmek, yardımcı teknolojileri yaygınlaştırmak, istihdam olanaklarını geliştirmek ve serebral palsili bireylerin toplumun her alanında kendi sesleriyle var olmalarını sağlamaktır.

Bugün dünyanın farklı ülkelerinde milyonlarca insanı ilgilendiren bu hareket bizlere çok önemli bir gerçeği hatırlatıyor:

Farkındalık, bir gün hatırlamak değil, yılın geri kalan 364 gününde de sorumluluk almaktır.

Serebral palsi, gelişmekte olan beyinde meydana gelen bir hasar veya gelişim farklılığı sonucunda ortaya çıkan; hareketi, kas kontrolünü, duruşu ve koordinasyonu etkileyen kalıcı bir durumdur.

Serebral palsi tek tip değildir. Her bireyde farklı özellikler ve destek ihtiyaçlarıyla kendini gösterir. Bazı bireyler bağımsız yürüyebilirken bazıları tekerlekli sandalye kullanır. Bazıları konuşarak iletişim kurarken bazıları yardımcı iletişim teknolojilerine ihtiyaç duyar.

Burada özellikle altını çizmek istediğim bir gerçek var:

Serebral palsi bir bireyin zekasını, hayallerini, duygularını ya da hayatta başarabileceklerini tek başına tanımlamaz. Hareket etmekte zorlanmak düşünememek değildir. Konuşamamak anlatacak bir şeyi olmamak değildir. Yardıma ihtiyaç duymak, kendi kararlarını verememek değildir.

Bu ayrımı anlamak, gerçek farkındalığın ilk adımıdır.

PEKİ NEDEN YEŞİL?

6 Ekim geldiğinde dünyanın birçok yerinde insanlar yeşil giyer, binalar yeşil ışıklarla aydınlatılır ve sosyal medya paylaşımları yeşile bürünür.

Çünkü yeşil, serebral palsi farkındalığının uluslararası sembolüdür.

Yeşil; yaşamı, büyüme, yenilenmeyi ve umudu temsil eder.

Ama benim için yeşilin çok daha derin bir anlamı var.

Yeşil, bir annenin evladından vazgeçmeyen umududur.

Yeşil, ilk adımını atabilmek için yıllarca emek veren bir çocuğun sabrıdır.

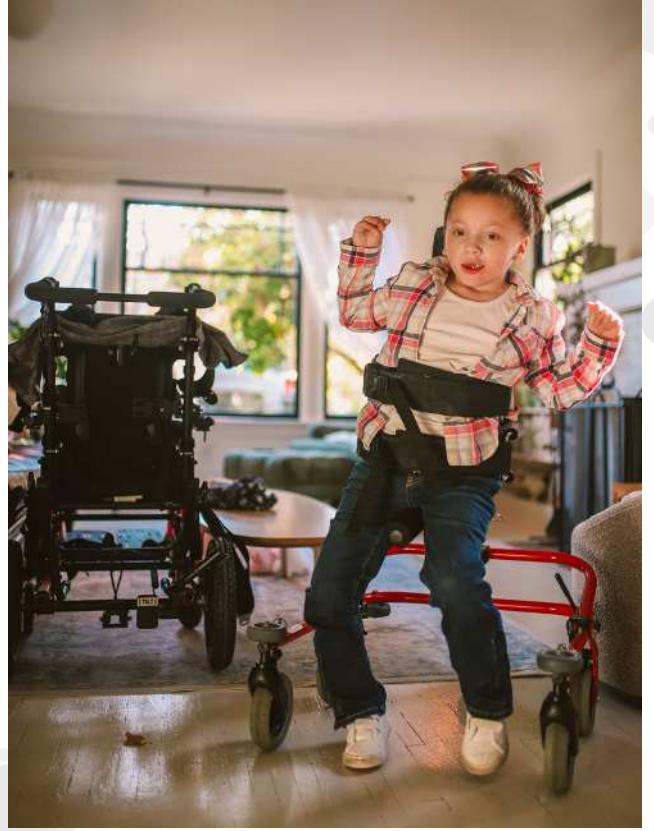
Yeşil, konuşmadığı hâlde gözleriyle dünyalar anlatan bir gencin sesidir.

Yeşil, yorulduğu hâlde yeniden ayağa kalkan ailelerin dayanışmasıdır.

Ve yeşil, artık yalnız olmadığımızın rengidir.

SERÇEV

Birlikte güçlenen ailelerin hikâyesi

2002 yılında kurucu üyeleri arasında yer aldığım Serebral Palsili Çocuklar Derneği (SERÇEV), benim için hiçbir zaman yalnızca bir dernek olmadı.

SERÇEV, birbirini anlayan ailelerin ortak mücadelesi, çocuklarımızın geleceğine duyduğumuz inancın kurumsallaşmış hâlidir.

Başlangıçta hepimizin ortak bir kaygısı vardı: Çocuklarımızın eğitimine, rehabilitasyonuna ve sosyal yaşama katılımına nasıl daha güçlü destek olabiliriz?

Çünkü o yıllarda serebral palsili çocuklarımızın ihtiyaçlarına uygun eğitim ortamlarına ulaşmak hiç de kolay değildi.

Bizler yalnızca sorunları dile getiren aileler olmak istemedik. Çözümün bir parçası olmak, gerektiğinde o çözümün hayata geçirilmesine öncülük etmek istedik.

İşte derneğimizin mücadelesinde ilk büyük dönüm noktalarından biri, MEV Gökkuşuğu Özel Eğitim Okulları ile yaşandı.

Bu okulların hayata geçirilmesiyle birlikte çocuklarımızın eğitim ihtiyaçlarına yönelik mücadelemiz çok daha somut bir karşılık bulmaya başladı.

MEV Gökkuşuğu, bizim için yalnızca bir okul değildi.

Çocuklarımızın bireysel farklılıklarının gözetildiği, eğitim haklarının desteklendiği, ailelerin birbirine güç verdiği ve geleceğe dair umutlarımızın büyüdüğü çok kıymetli bir adımdı.

O süreçte şunu gördük: Bir araya gelen aileler, sivil toplum kuruluşları ve eğitime gönül veren kurumlar gerçekten isterlerse pek çok şeyi değiştirebilir.

Ancak çocuklarımız büyüyordu.

İlköğretim döneminde karşılaştığımız sorunlar, yaşları ilerledikçe farklı ihtiyaçlara dönüşüyordu.

Bu kez önümüzde başka bir soru vardı:

Peki, çocuklarımız büyüdüğünde ne olacak? Eğitimleri nasıl devam edecek, hangi becerileri kazanacak, nasıl üretime ve sosyal yaşama katılacaklar?

İşte bu sorular bizi yeni bir hedefe taşıdı.

SERÇEV MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

MEV Gökkuşuğu ile başlayan eğitim yolculuğumuz, lisemizle birlikte yeni bir aşamaya ulaştı.

Amacımız çocuklarımızın yalnızca okul sıralarında yer alması değildi. Kendi yeteneklerini keşfetmeleri, mesleki beceriler kazanmaları, özgüvenlerini geliştirmeleri ve hayatın içinde üretken bireyler olarak var olmalarıydı.

Bugün geriye dönüp baktığımda MEV Gökkuşuğu Özel Eğitim Okulları ile SERÇEV Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini birbirini tamamlayan iki büyük kazanım olarak görüyorum. Çünkü bir çocuğun eğitim hakkı yalnızca okula kaydolmasıyla tamamlanmaz.

O okula ulaşabilmesi, sınıfına girebilmesi, uygun eğitim desteğini alabilmesi, arkadaşlarıyla birlikte öğrenebilmesi ve eğitimini sürdürebilmesi gerekir. Ama bütün bunlar da yeterli değildir.

Çocuklarımız büyüdüğünde hayatın içinde nasıl yer alacaklarını, nasıl bağımsızlaşabileceklerini, nasıl sosyal ilişkiler kurabileceklerini ve geleceklerini nasıl şekillendirebileceklerini de düşünmek zorundayız.

Bugün SERÇEV olarak hayat boyu öğrenme ve yaşam merkezleri, erişilebilir sosyal alanlar, bağımsız yaşam becerileri ve aile destek modelleri üzerinde çalışmamızın temelinde de bu anlayış yatıyor.

Çünkü serebral palsi çocuklukta başlayıp yetişkinlikte sona eren bir durum değil.

Çocuklarımız büyüyor. Biz anne babalar yaşıyoruz.

Ve her geçen gün daha güçlü biçimde sormamız gereken bir soru var:

Bizden sonra çocuklarımızın hayatı nasıl devam edecek?

Bu sorunun cevabı yalnızca ailelerin fedakârlığında değil; güçlü sosyal politikalarda, sürdürülebilir hizmetlerde ve herkesin sorumluluk aldığı bir toplumsal yapıda olmalı.

Serebral Palsi Meclisi: Bizim hakkımızda, biz olmadan karar verilmesin

Yıllar içinde şunu çok iyi gördüm: Aynı sorunları yaşayan aileler birbirlerinden habersiz mücadele ettiklerinde çözümler de gecikiyor. Oysa ortak bir ses, ortak bir akıl ve güçlü bir dayanışma çok şeyi değiştirebilir.

Serebral Palsi Meclisi anlayışımız da bu ihtiyaçtan doğdu.

Serebral palsili bireylerin ve ailelerinin yalnızca kendileri için hazırlanan projelerin yararlanıcısı değil, kararların ve çözümlerin doğrudan paydaşı olmasını istiyoruz. Bir hizmet planlanırken o hizmetten yararlanacak bireyin fikri alınmalı. Bir kamp düzenlenirken katılımcıların erişilebilirlik ihtiyaçları sorulmalı. Bir eğitim politikası oluşturulurken ailelerin yıllardır yaşadığı deneyimler dikkate alınmalı. Ve bütün bunlar yapılırken serebral palsili bireylerin kendi sesleri her şeyin önünde tutulmalı. Bizim istediğimiz ayrıcalık değil, eşit haklara erişim.

Merhamet değil, hak temelli bir yaklaşım. Yalnızca fark edilmek değil, hayatın içinde eşit biçimde yer alabilmek.

Çanakkale’de farkındalığı yalnızca anlatmadık, yaşadık.

5-8 Ekim 2026 tarihleri arasında Çanakkale Güzelyalı Gençlik Kampı’nda yaşadıklarımız, yıllardır savunduğumuz düşüncelerin nasıl hayata geçirilebileceğini gösteren çok kıymetli bir deneyim oldu.

Gençlik ve Spor Bakanlığımızın iş birliği ve TBMM Engelli Bireylerin Sorunlarını Araştırma Komisyonunun desteğiyle Ankara ve İstanbul’dan serebral palsili bireylerimiz ve refakatçileri bir araya geldi.

Yaklaşık 60 kişilik bu büyük aile, birkaç gün boyunca yalnızca aynı mekânı paylaşmadı. Birbirimizin hayatına, düşüncelerine ve geleceğine dokunduk.

Kampa vardığımız ilk andan itibaren her ayrıntının düşünüldüğünü görmek beni çok etkiledi.

Genç gönüllülerin ailelerimize eşlik etmesi, ihtiyaçlarımızın önceden değerlendirilmesi, erişilebilirlik düzenlemeleri, programların özenle hazırlanması...

Bütün bunlar aslında çok temel bir mesaj veriyordu:

Sizi görüyoruz. Sizi duyuyoruz. Sizinle birlikte düşünüyoruz.

İnanın, bir aile için bu duygunun karşılığı çok büyük.

Çünkü bizler yıllarca bir yere gitmeden önce onlarca sorunun cevabını aramak zorunda kaldık.

Tekerlekli sandalyemiz sığacak mı? Banyo erişilebilir mi? Çocuğumu güvenle bırakabilir miyim? Bir etkinliğe gerçekten katılabilecek mi?

Çanakkale’de gördük ki doğru planlama, güçlü kurumlar arası iş birliği ve gönülden çalışan insanlarla bu kaygıların önemli bir bölümü ortadan kaldırılabilir.

Kamp boyunca gençlerimiz boccia gibi etkinliklerle, sosyal paylaşımlarla ve yeni arkadaşlıklarla farklı deneyimler kazandı. Ama benim için en unutulmaz anlardan biri bir annenin söylediği küçük bir cümleydi.

“İlk defa evladımın ayrı, kendime bir saat zaman ayırdım.”

Belki dışarıdan bakıldığında sıradan bir cümle gibi görünebilir.

Oysa ben o cümlenin içinde yılların yorgunluğunu, fedakârlığını, ertelenmiş ihtiyaçlarını ve bir annenin kendisini yeniden hatırlamasını duydum.

İşte bizim yıllardır anlatmaya çalıştığımız farkındalık tam da buydu.

Serebral palsili bireyin yaşam kalitesini artırırken ailesini de görmek, anlamak ve desteklemek.

Bir annenin kendine ayırabildiği bir saat bile bazen çok büyük bir toplumsal kazanımın işareti olabilir.

Çanakkale kampı bu yönüyle yalnızca güzel anılar biriktirdiğimiz bir organizasyon olmadı.

Bana göre gelecekte yaygınlaştırılabilecek erişilebilir gençlik kampları, aile destek programları ve bağımsız yaşam deneyimleri için önemli bir pilot uygulama niteliği taşıdı.

Bu deneyimin kazanımlarını doğru değerlendirirsek çok daha fazla aileye ulaşabiliriz.

Devletin şefkatini hissetmek, haklarımızın güvence altında olduğunu görmek Çanakkale’de beni en çok mutlu eden konulardan biri de kamu kurumlarımızın temsilcilerinin gösterdiği hassasiyetti.

Bir kamu görevlisinin mesaisini yalnızca saatlerle sınırlamaması, ailelerin ihtiyaçlarını anlamaya çalışması, çözüm üretmesi ve her ayrıntıya gönülden emek vermesi son derece kıymetliydi.

Devletin vatandaşının yanında olduğunu hissettirmek bazen büyük cümlelerden çok, doğru zamanda yapılan küçük ama anlamlı bir düzenlemeyle mümkün oluyor.

Ancak bu güzel örneklerin kişisel gayretlerle sınırlı kalmaması, kalıcı uygulamalara ve kamu politikalarına dönüşmesi gerektiğine de inanıyorum.

Çünkü erişilebilirlik bir iyilik değil, haktır.

Ve hakların kullanılması kişilerin iyi niyetine bağlı olmamalıdır.

Üç evladımdan öğrendiğim en büyük ders

Bugün Esra, Büşra ve Tuğba 28 yaşında.

Onlarla birlikte ben de büyüdüm, öğrendim, değiştim.

Onlar bana sabretmeyi, mücadele etmeyi, farklılıkların içinde güzelliği görmeyi ve en önemlisi bir insanı yapamadıklarıyla değil, yapabilecekleriyle değerlendirmeyi öğrettiler.

Bazen bir anne olarak yoruldum. Bazen çaresiz hissettim. Bazen aynı konuları defalarca anlatmak zorunda kaldım.

Ama hiçbir zaman mücadelemizin yalnızca bizim ailemize ait olduğunu düşünmedim.

Çünkü biliyorum ki Türkiye’nin farklı şehirlerinde bugün hâlâ çocuğunu okula ulaştırmaya çalışan, uygun rehabilitasyon hizmeti arayan, sosyal hayata katılmak isteyen, geleceği için endişelenen binlerce aile var.

Benim dileğim, hiçbir annenin evladının en temel hakkı için yıllarca kapı kapı dolaşmak zorunda kalmaması.

Hiçbir gencin yalnızca fiziksel engeli nedeniyle hayallerinden vazgeçmemesi.

Hiçbir ailenin kendisini yalnız hissetmemesi.

Farkındalıktan haklara, haklardan birlikte yaşama

6 Ekim’de yeşil tişörtlerimizi giyiyoruz. Yürüyoruz, konuşuyoruz, paylaşıyoruz.

Ama asıl sorumluluğumuz 7 Ekim sabahı başlıyor.

O gün okullarımızda ne değişti?

İş yerlerimiz daha erişilebilir hâle geldi mi?

Gençlerimiz sosyal yaşama daha fazla katılabilir mi?

Ailelerimiz ihtiyaç duyduklarında destek alabilir mi?

Serebral palsili bireyler kendilerini ilgilendiren kararlarda gerçekten söz sahibi mi?

İşte bu sorulara vereceğimiz cevaplar, farkındalık çalışmalarımızın gerçek başarısını gösterecek.

Ben tesadüflere inanan bir insan değilim.

Yıllar boyunca yollarımızın kesiştiği her ailenin, her gönüllünün, her eğitimcinin ve her kamu görevlisinin bu mücadelede bir anlamı olduğuna inanıyorum.

Çanakkale’den ayrılırken de aynı duyguyu taşıdım.

Orada yalnızca bir kampı tamamlamadık. Birlikte neler başarabileceğimizi yeniden gördük.

Şimdi ihtiyacımız olan, bu deneyimleri sürdürülebilir modellere dönüştürmek ve ülkemizin dört bir yanına ulaştırmak.

Çünkü bizim hayalimiz, serebral palsili bireylerin hayata katılabilmek için olağanüstü mücadeleler vermek zorunda kalmadığı bir Türkiye.

Yeşil bizim için yalnızca bir renk değil.

Umut, dayanışma, hak, eşitlik ve geleceğe duyduğumuz inancın simgesi.

1998 yılında üç küçük kızım ile başladığım bu yolculukta bugün çok büyük bir aileyle yürüyorum.

Ve biliyorum ki birlikte yürüdüğümüz süreçte aşamayacağımız engeller azalacak, açacağımız yollar çoğalacak.

Bir gün farkındalık günlerine ihtiyaç duymayacağımız kadar kapsayıcı bir toplumda yaşayabilmek dileğiyle...

Çünkü gerçek farkındalık, bir gün yeşil giymek değil; her gün bir insanın hayatına eşitlik, erişilebilirlik ve umut katabilmektir.

4 EKİM

DÜNYA
HAYVANLARI
KORUMA

Günü

BEYAZAY

KÖRLÜĞÜN NEZAKET KURALLARI

DR. SELİM ALTINOK

Toplum hayatında karşılıklı anlayış ve doğru iletişim, engelleri ortadan kaldıran en güçlü köprüdür. Görme engelli bireylerle günlük yaşamda, sokakta, işte veya sosyal ortamlarda temas kurarken bazen iyi niyetle yapılan ama farkında olmadan iletişimi zorlaştıran davranışlarla karşılaşabiliyoruz. Bu durumun önüne geçmek ve iki taraf için de daha doğal, rahat ve saygılı bir iletişim zemini hazırlamak adına temel nezaket ilkelerini bir araya getirdik. İşte toplumsal yaşamda hepimizin bilmesi ve uygulaması gereken körlüğün nezaket kuralları...

Bir körle karşılaştığınız zaman bocalayıp ne yapacağınızı bilemez bir duruma düşmeyin. Yaşanan deneyimlerle varılan bu sonuçlara kulak verin, bu her iki taraf için de yararlı olacaktır:

"Hiç kimse, görmek istemeyen kadar kör değildir."

İBN-İ SİNA

Ben herhangi bir insanım, yalnızca görmemek gibi bir engelim var. Sesinizi yükseltmenize ya da bana çocukmuşum gibi davranmanıza gerek yok. Ne istediğimi yanımdaki kişiye sormayın. "Çayına şeker ister mi?" sorusunun muhatabı benim.

Bağımsız bir şekilde yürümek için genellikle uzun beyaz bir baston kullanırım veya kolunuza girmeyi rica edebilirim.

Benim koluma girmek yerine izin verin ben sizin kolunuza gireyim. Yükselti ve çukurları önceden sezebilmem için, sizden bir adım geride yürümem gerekir.

Bir odanın veya arabanın açık ya da yarı açık kapısı benim için tehlike oluşturur.

Bana yardımcı olmak istiyorsanız, yarı açık kapıları ya kapatın ya da tamamen açın.

Yanımda "kör, görmek" gibi sözcükleri kullanmaktan kaçınmayın. Bu sözcükleri ben de kullanırım. Sizi gördüğüme sevindim, gibi...

Bana acınmasını istemem. Ama körlüğü yüceltircesine konuşmanızdan da hoşlanmam.

Koku alma, dokunma veya işitme duyularım, kör olduğum için daha iyi çalışmıyor.

Bu duyu organlarımı sizden daha çok kullandığım için biraz daha fazla gelişıyorlar, dolayısıyla bu duyularla sizin algıladığınızdan daha fazla bilgi alabiliyorum, hepsi o kadar.

Eğer sizin misafirinizsem bana banyoyu, lavaboyu, pencereyi ve hatta ışık anahtarlarını gösterin. Işığın açık olup olmadığını bilmek isterim.

Çok merak ediyorsanız, sizinle körlük hakkında konuşabiliriz, ama bu benim için eski bir hikaye. Benim de sizin gibi, birçok farklı alana ilgim var...

Sinemaya tiyatroya giderim, radyo ya da televizyondan maç izlerim, satranç oynarım, kitap okurum.

Çoğunlukla sesli, bazen Braille yani kabartma yazılı kitaplardan okurum.

Bilgisayarı ve cep telefonunu genellikle sesli program yardımıyla kullanırım, bunu görünce mucize sanmayın, hayretlere düşmeyin.

Açık havayı severim, "Etrafı, manzarayı görmüyor, ne zevk alıyor ki" diye düşünmeyin.

Beni sadece kör bir insan olarak bellemeyin. Ben görme duyusunu kullanamayan bir kişiyim.

Her şeyden önce insan olduğumu unutmayın... Zevklerim ve hoşlanmadığım şeyler vardır.

Yasa gereği, sürücüler taşıdığım beyaz bastonu gördüklerinde, yol hakkını bana vermelidir.

Kaldırımların üzerinden yürümeyi tercih ederim, bu benim için en garantisidir.

Bana "Önüne araba park etmiş yolun kenarına in." diye tavsiyede bulunmayın.

Kaldırımlara araç park edilmemesi, dükkanlar tarafından masa sandalye gibi malzemelerin konulmaması gerekir, bunu sağlamak için yapabiliyorsanız benimle birlikte çaba sarf edin.

Bugün, caddelerde yalnız başına yürüyen daha fazla görme engelliye rastlıyorsanız bunun nedeni sayımızın artması değil, kendi ayaklarımızın üstünde durmayı öğrenmemizdir.

Ötekileştirmeden, ayrımcılık yapmadan hayatı hep birlikte yaşamak ve paylaşmak dileğiyle.

COP31 – Nothing About Us Without Us

AYLİN ÇELİK

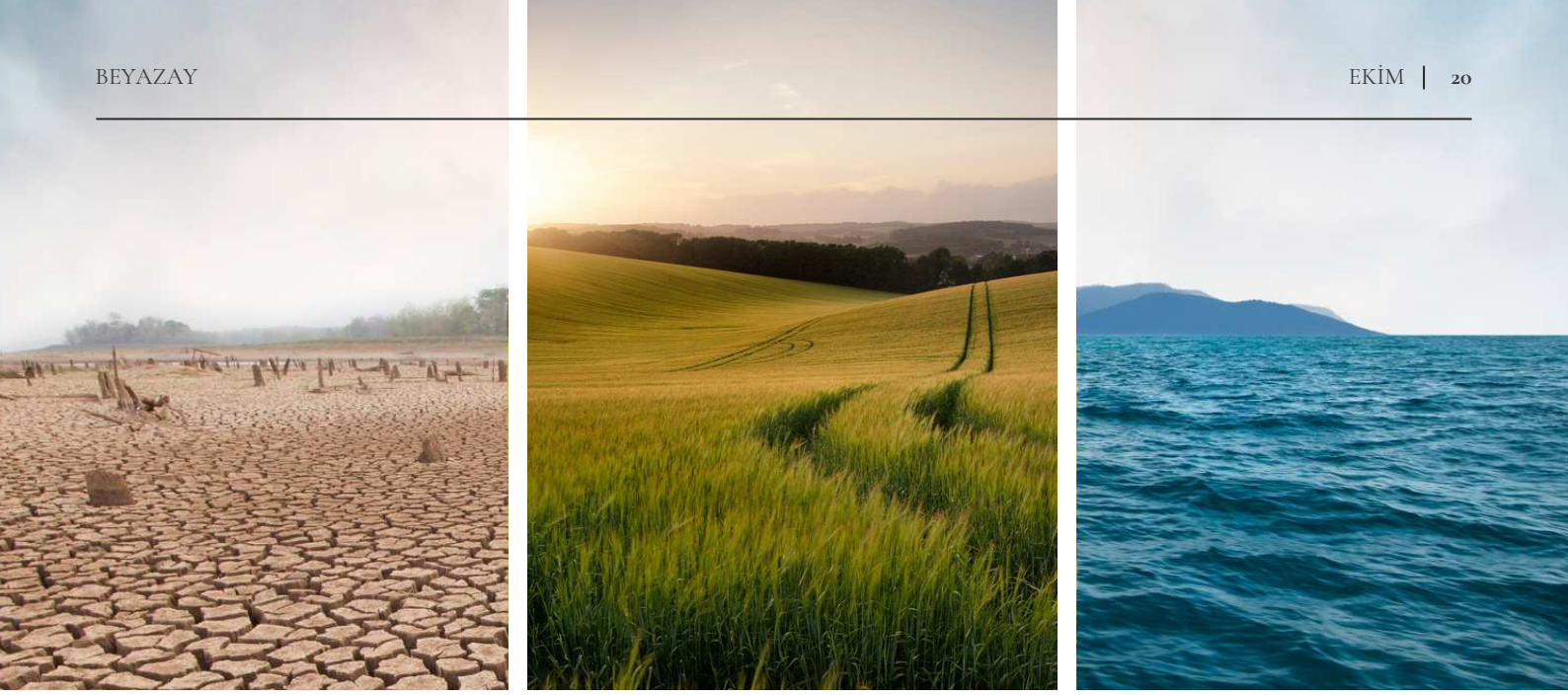
Buzulların erimesi, orman yangınlarının sık görülmesi, fırtına ve sel gibi doğa olaylarının daha sık ve şiddetli yaşanması, deniz seviyesinin yükselmesi, deniz buzullarının küçülmesi ve aşırı sıcaklar...

Bunların her biri, aslında tek bir büyük değişimin farklı yüzleri: İklim krizinin artık uzak bir ihtimal değil, günlük hayatımızın bir gerçeği haline gelmesi. Kriz eskisi kadar uzakta değilken çözüm de sandığımız kadar uzakta değil. Hatta bu yıl çözüm arayışının önemli duraklarından biri Antalya. Çünkü COP31, 9 - 20 Kasım 2026 tarihlerinde Antalya'da gerçekleştirilecek. Bundan otuz bir yıl önce, 1995 yılında Berlin'de gerçekleştirilen ilk COP ile başlayan bu süreç, bugün dünyanın iklim krizine karşı ortak bir yanıt aradığı en önemli küresel platformlardan biri haline geldi. Peki, otuz bir yıldır ülkelerin bir araya geldiği bu konferanslarda tam olarak ne konuşuluyor? Daha da önemlisi, bu konuşmaların içinde kimler var ve kimlerin sesi hâlâ yeterince duyulmuyor? Özellikle Sanayi Devrimi ile birlikte fosil yakıt kullanımının artması, iklim değişikliğinin ve çevreye verilen zararın da giderek büyümesine neden oldu. İklim değişikliğinin zamanla yalnızca çevresel değil, toplumsal ve siyasal bir mesele haline gelmesiyle birlikte COP'ların da önemi arttı. Bu sürecin önemli dönüm noktalarından biri, 1997 yılında gerçekleştirilen COP3 Kyoto Zirvesi oldu. Burada kabul edilen Kyoto Protokolü ile ilk kez hukuken bağlayıcı sera gazı azaltım hedefleri getirildi. 2009'daki COP15 Kopenhag Zirvesi'nde ise küresel sıcaklık artışının 2°C'nin altında tutulması hedefi öne çıktı. Ancak bu dönemde özellikle gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki sorumluluk tartışmaları devam etti.

2015 yılında gerçekleştirilen COP21 Paris Zirvesi ise yeni bir dönemin başlangıcı oldu. Paris Anlaşması ile ülkeler, sıcaklık artışını 2°C'nin oldukça altında tutmayı ve 1,5°C ile sınırlandırmak için çaba göstermeyi kabul etti. Ayrıca tüm ülkelerin kendi emisyon azaltım hedeflerini belirlemesini öngören Ulusal Katkı Beyanları (NDC) sistemi oluşturuldu. Bugün COP'larda tartışılan meseleler de artık yalnızca emisyon azaltımıyla sınırlı değil. İklim finansmanı, uyum, kayıp ve zarar, adil geçiş ve iklim adaleti gibi konular da müzakerelerin önemli parçaları haline gelmiş durumda. Ancak iklim krizinin etkileri herkes için aynı değil. Özellikle engelli bireyleri ilgilendiren erişilebilirlik, hazırlık ve bilgi konusunda COP'larda başlangıcından bu yana süregelen bir temsil eksikliği var.

Bu konuda yalnızca yaklaşık beş yıldır adımlar atılmaya başlanmış olsa da hâlâ yeterli temsil söz konusu değil. Tam da burada "Nothing About Us Without Us"- "Biz olmadan bizim hakkımızda hiçbir şey" ilkesi önem kazanıyor. Engelli bireyler yalnızca iklim krizinin etkilerine maruz kalan bir grup olarak değil, çözümün ve karar alma süreçlerinin aktif bir parçası olarak görülmeli. Çünkü erişilebilir olmayan bir iklim politikası, herkes için hazırlanmış bir politika değildir. COP31'in Antalya'da gerçekleşmesi, Türkiye için de bu konuda öncü olabilmek adına önemli bir fırsat. Beyazay'ın ise bu süreçte dahil olmasını da tam burada konumlandırabiliriz. Beyazay'ın deneyimi ve vizyonu, COP31'de "Nothing About Us Without Us" ilkesinin somut bir karşılığı olabilir. Çünkü iklim krizine karşı alınan kararların ve gerçekleştirilen dönüşümün toplumun her kesimini kapsamaması gerekiyor. Dünyamız, iklim kriziyle birlikte daha önce deneyimlemediği yeni koşullarla karşı karşıya kalacak. Bu durumu kontrol altına almak amacıyla gerçekleştirilecek bu dönüşümden toplumun hiçbir kesiminin zarar görmemesi ve geride bırakılmaması büyük önem taşıyor. Çünkü herkes için bir gelecek istiyorsak, o geleceğin nasıl kurulacağına herkesin söz hakkı olmalı: Nothing About Us Without Us.

COP31'E DOĞRU

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE ENGELLİLİK

İklim değişikliği; sağlıktan istihdama, kent yaşamından afetlere, göçten sosyal politikalara kadar hayatın hemen her alanını etkileyen küresel bir sorun. Bu nedenle iklim değişikliğiyle ilgili kararların kimler tarafından ve nasıl alındığı da giderek daha önemli hale geliyor.

COP31 nedir?

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin 31. Taraflar Konferansı, kısa adıyla COP31, 9-20 Kasım 2026 tarihlerinde Antalya'da gerçekleştiriliyor. COP toplantıları, dünyadaki ülkelerin iklim değişikliğiyle mücadele konusunda bir araya geldiği en önemli uluslararası karar platformunu oluşturuyor. Emisyonların azaltılmasından iklim değişikliğine uyuma, iklim finansmanından kayıp ve zararlara kadar pek çok konu bu süreçte ele alınıyor.

COP31'in Türkiye'de düzenlenmesi, ülkemiz açısından da önemli bir fırsat. Dünyanın farklı bölgelerinden hükümet temsilcileri, uluslararası kuruluşlar, bilim insanları, sivil toplum kuruluşları, gençler ve diğer paydaşlar Antalya'da bir araya gelecek. COP31 hazırlıklarında kapsayıcılık ve farklı toplumsal kesimlerin iklim süreçlerine katılımı da vurgulanan konular arasında yer alıyor.

İklim değişikliği engellilik açısından neden önemli?

İklim değişikliğinin etkileri toplumun her kesimi için aynı değil. Engelli bireyler afet ve aşırı hava olayları sırasında erişilebilir erken uyarı sistemlerinin bulunmaması, tahliye araçlarının uygun olmaması, bilgiye erişimde yaşanan güçlükler veya sağlık ve destek hizmetlerinin kesintiye uğraması gibi ek engellerle karşılaşabiliyor.

Ancak burada önemli bir bakış açısı değişikliğine ihtiyaç var: Engelli bireyler iklim değişikliğinin sadece mağdur tarafında görülemez. Engelli bireyler afetlere hazırlık çalışmalarında, gönüllülük faaliyetlerinde, arama-kurtarma ve dayanışma çalışmalarında, eğitimde, bilimde, sivil toplumda ve politika geliştirme süreçlerinde aktif roller üstlenebilirler. Aynı zamanda kendi yaşam deneyimleri, erişilebilirlik konusunda başka insanların fark etmeyebileceği sorunların ve çözümlerin görülmesini sağlayabilir.

Bu nedenle kapsayıcı iklim politikası, engelli bireyler için ayrı bir politika üretmekten çok daha fazlasını ifade ediyor. Asıl mesele, iklim politikalarının en başından itibaren engelli bireylerle birlikte tasarlanmasıdır.

Karar masasında engelli bireyler de olmalı.

Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi, engelli bireylerin kendilerini ilgilendiren kamusal ve politik süreçlere etkin ve tam katılımını temel bir hak olarak kabul ediyor. İklim politikaları da bunun dışında düşünülemez.

Bir afet planı hazırlanıyorsa engelli bireyler o komisyonda bulunmalıdır. Bir erken uyarı sistemi tasarlanıyorsa erişilebilirlik sonradan eklenen bir özellik olmamalıdır. Bir kentin iklim uyum planı hazırlanıyorsa engelli bireyler ve onları temsil eden kuruluşlar planlama sürecine katılmalıdır. İklim konusunda ulusal veya uluslararası karar mekanizmaları oluşturuluyorsa engelli bireylerin yalnızca hakkında konuşulan kişiler değil, karar veren kişiler arasında olması gerekir.

Birleşmiş Milletler'in engellilik ve iklim alanındaki çalışmaları da bu ihtiyaca dikkat çekiyor. Engelli bireylerin afet risklerinin azaltılması ve iklim politikalarının planlanmasına yeterince katılamaması, karşılaştıkları riskleri daha da artırabiliyor. Öte yandan erişilebilir ve kapsayıcı biçimde gerçekleştirilen yeşil ve dijital dönüşüm, yeni fırsatlar da yaratabilir.

COP31 bir fırsat olabilir.

COP31'in Antalya'da yapılacak olması, Türkiye açısından iklim değişikliği ile engellilik arasındaki ilişkinin daha görünür hale getirilmesi için önemli bir fırsat sunuyor.

Bu süreçte sorulması gereken soru yalnızca "İklim değişikliğinde engelli bireyleri nasıl koruyabiliriz?" olmamalı.

Bir soru daha sormalıyız:

"Engelli bireylerin iklim değişikliğiyle ilgili kararların alınmasına, çözümlerin geliştirilmesine ve uygulanmasına nasıl daha fazla katılmasını sağlayabiliriz?"

Çünkü kapsayıcı bir iklim yaklaşımında engelli bireyler yalnızca yardımın ulaştırılacağı kişiler değil; bilgisi, deneyimi, emeği ve sözüyle çözümün ortaklarıdır.

COP31'e giderken belki de en önemli mesajlardan biri budur: İklim geleceği herkes için kurulacaksa, o geleceğin nasıl kurulacağına herkesin katılması gerekir.

10 ekim

**DÜNYA
RUH
SAĞLIĞI
GÜNÜ**

Ruh

Sağlığınız

Çevrenizden

Başlar

RUH SAĞLIĞI, ETİKETLER VE TOPLUM

Terapiyi Konuşuyoruz;
Peki Ruh Sağlığını
Gerçekten Anlıyor
muyuz?

ZEHRA BETÜL KOÇAK

Ruh sağlığı bugün hemen her ortamda konuşulabiliyor. Yaklaşık on yıl önce psikoterapi birçok kişinin gözünde yalnızca çok zor durumdakiler içindi. Ruhsal zorluk yaşayan bir kişinin terapiyi düşünmesi ve eğer terapiye gidiyorsa bunu çevresiyle paylaşması kolay değildi. Bugün ise profesyonel destek arayışı belirgin biçimde arttı. Psikoloji okuyanlar bilir: hangi bölümde olduğunuzu duyan hemen herkes kendisinin ya da bir yakınının ruhsal sorunlarından söz etmeye başlar. Terapiye gittiğini söylemek de artık daha kolay; bazen terapi deneyimlerinin sosyal medyada paylaşıldığını bile görebiliyoruz. Ancak bu değişim herkes için aynı hızda yaşanmıyor. Damgalanma, yaşanan bölgeye, cinsiyete, mesleğe ve sosyal çevreye göre hâlâ güçlü olabiliyor; özellikle erkekler ve küçük yerleşimlerde yaşayanlar için yardım istemek daha zor. Yine de ruh sağlığını konuşabilme yolunda kat edilen yolu takdir etmek ve gittikçe trend haline gelen bu meseleyi birkaç kritik yönüyle değerlendirmek istiyorum. İlk olarak, popüler psikolojinin etkilerine bakalım. Sosyal medyada psikologların paylaşımları arttıkça psikolojinin bazı kavramları günlük dilin parçası haline geldi. Bu bir yönüyle, insanların kendi sorunlarını anlamlandırmasını kolaylaştırıyor. Örneğin anlam veremediği bir mutsuzluk deneyimleyen birisi için bu duygusunu "yetersizlik hissi" olarak adlandırması, hatta bunun arkasında mükemmeliyetçilik ve onaylanma ihtiyacı olabileceğini fark etmesi açısından kısa bir video değerli bir ilk kapı olabilir. Ancak her insan biriciktir: kısa bir videoda anlatılan genel bir açıklama birine tam oturabilirken bir başkası için geçerli olmayabilir. Ayrıca iki dakikalık bir içeriğin

sunduğu "nedenler zinciri" çoğu zaman tek yönlü ve yetersizdir; oysa her insanın ruhsal sıkıntısı, kendi yaşam öyküsünde biyolojik, psikolojik ve sosyal etkenlerin kendine özgü bir birleşiminden doğar. Bir içerikte kendini görmek, kendini anlamanın iyi bir başlangıcı olabilir; ama yerine geçemez. Üstelik anlamak her zaman değişmek demek değil: yakın ilişki kurmakta zorluk çeken biri bunun altında terk edilme kaygısı olduğunu fark etse de ilişkilerindeki örüntüyü hemen değiştiremeyebilir ve bu fark ediş hayal kırıklığına dönüşebilir. Popüler psikolojinin bir diğer riski, tedavi planına yol göstermek için kullanılan tanısıl terimlerin toplumda etikete dönüşmesi. Pek çok kişi çevresinde birkaç "narsisist", "histerik" ya da "borderline" insan olduğunu düşünüyor; kimi de kendini bu sözcüklerle tanımlıyor. Etiket iki yönü var. Bazı insanlar için bir adın olması rahatlatıcı: yaşadığı şeyin yalnızca kendine özgü olmadığını görmek, normalleşmek ve yardım aramaya cesaret etmek anlamına gelebiliyor. Bazıları içinse etiket bir kimliğe dönüşüyor. "Ben buyum, değişmem!" inancı değişim umudunu azaltıyor ve iyileşmeye dair çabayı gereksiz kılıyor gibi görünüyor. Kişi tanıyla özdeşleştikçe, içselleştirilmiş damgalanma da artabiliyor ve yaşadığı zorluk derinleşebiliyor. Ruhsal zorlukların konuşulmaya başladığı noktada karşımıza çıkan en temel soru bu sorunlarla ne yapılacağı. Yardım arama, iyileşmenin en önemli adımlarından biri ve bunun için sorunların bir krize dönüşmesi beklenmemeli. Tıpkı dişi ağrıyan birinin, daha ağır sonuçlarla karşılaşmamak ve zorlu tedavi süreçlerine mahkum olmamak için diş hekimine gitmeyi ertelememesi gerektiği gibi.

Eğer gündelik işleyişte belirgin bir bozulma, giderek yoğunlaşan duygu ve düşünceler, haftalardır geçmeyen bir sıkıntı, kendine ya da bir başkasına zarar vermeye dair düşünceler varsa hiç beklemeden profesyonel yardıma başvurulmalı. Ancak yardım istemek bireyin tek başına verdiği bir karar gibi görünse de uzmana ulaşmanın maliyeti, bekleme süreleri ve uygun bir uzman bulma zorluğu gibi yapısal engeller çoğu insan için asıl duvar.

RUH SAĞLIĞI, ETİKETLER VE TOPLUM

Kişinin içinde bulunduğu sosyal konum, yardıma ulaşmanın belirleyicisi olabiliyor. Bu noktada ruh sağlığının daha az konuşulan bir yönüne dikkat çekmek istiyorum. Psikoloji bilminde insan biyopsikososyal bir varlık olarak tanımlanır. Yani duygu, düşünce ve davranışlara dair farkındalık, bütünlüklü bir kimlik algısı ve baş etme kapasitesi gibi psikolojik etmenler ruhsallığı açıklamada önemli ama yetersizdir. Bunların yanında genetik yatkınlık, yeterli uyku ve beslenme gibi biyolojik unsurlar da olduğu gibi; sağlık hizmetlerine ve eğitime erişim, ekonomik güvence, can güvenliği ve toplumsal aidiyet gibi sosyal koşullar da çoğu zaman en az diğerleri kadar belirleyici. Sosyal koşullar yalnızca kişisel yoksunlukları değil, toplumun ortak yaşadığı olayları da kapsar. Savaşlar, şiddet haberleri, adil bir düzenin olmaması, ekonomik krizler gibi büyük olaylar, toplum ruh sağlığını tehdit eder. Bazı insanların biyolojik olarak daha kırılgan olduğu doğru; ama ortak bir tehdit altında pek çoğumuz benzer bir yükü taşır: tetikte olmak, kaygı, umutsuzluk. Ancak aynı toplumsal bağ tersine de işler: dayanışma, aidiyet ve birlikte anlam kurmak bu yükü hafifleten güçlü koruyucu etkenlerdir.

Özetle ruh sağlığını konuşabilmeye başlamak önemli ancak bazı sorumluluklarımız var. İnsanın özelliğini göz ardı eden terimlere dayanmadan, sadece tanılardan ibaretmiş gibi etiketlere tutunmadan konuşmalıyız. En önemlisi hem ruhsal zorluklarda hem de iyileşmede sadece bireye takılıp kalmadan, toplumsal koşulların etkisini göz ardı etmeden konuşmalıyız. Sonuçta konu ruh sağlığı olduğunda güvenli bir yaşam, adil bir düzen, aidiyet duygusu ve ulaşılabilir bir destek sağlamak yalnızca kişinin değil, hepimizin sorumluluğu.

"Tabulardan sıyrılıp ruh sağlığını tartışabilmek önemli bir kazanım; fakat meseleyi etiketlere indirgmeden ve toplumsal gerçekliklerden koparmadan ele almak zorundayız. Bireysel farkındalığın ötesine geçip kolektif sorumluluklarımızı hatırladığımız, erişilebilir desteği ve toplumsal dayanışmayı güçlendirdiğimiz sürece gerçek anlamda iyileşebiliriz."

11 EKİM

Niğya
Kız Çocukları Günü
Kutlu Olsun!

✦ **Güçlü kızlar, güçlü yarınlar.** ✦

BEYAZAY

11 EKİM: BİR GÜN DEĞİL, BİR MUHASEBE

M E T İ N Ç A Ğ A N

Takvimler 11 Ekim'i gösterdiğinde, her yıl olduğu gibi ekranlarda, panolarda ve sayfalarda birbirinden güzel cümleler beliriyor. Kız çocuklarının öneminden, haklarından, hayallerinden ve geleceğinden söz ediyoruz. Birkaç saatliğine de olsa onların sesini daha çok duyurmaya, dünyaya daha dikkatli bakmaya çalışıyoruz.

Sonra gün geçiyor.

Peki, geriye ne kalıyor?

Belki de 11 Ekim'i diğer günlerden ayıran asıl soru tam da burada başlıyor. Bu tarih yalnızca kız çocuklarını hatırladığımız bir gün mü olmalı, yoksa kendimize dönüp "Onlar için gerçekten ne yapıyoruz?" diye sorduğumuz bir muhasebe günü mü?

Bizim için cevap açık: 11 Ekim, bir kutlama gününden önce bir fark etme ve sorumluluk günüdür. Çünkü hayatın telaşı içinde çoğu zaman yanı başımızda duran gerçekleri görmüyoruz. Bazen bakıyor ama fark etmiyoruz. Bazen fark ediyor ama ne yapabileceğimizi düşünmeden yolumuza devam ediyoruz.

Oysa bir çocuğun hayatında, bizim küçük gördüğümüz bir davranışın büyük bir karşılığı olabilir.

Bir öğretmenin "Sen bunu başarabilirsin." demesi, bir ailenin çocuğuna güvenmesi, bir kurumun bir kapıyı onun için erişilebilir hâle getirmesi, bir işverenin önce yeteneğe bakması... Bunların her biri bir çocuğun hayatında yeni bir başlangıç olabilir.

Özellikle özel gereksinimli kız çocukları söz konusu olduğunda, bu başlangıçların anlamı daha da büyür. Çünkü onların karşısındaki engeller yalnızca fiziksel değildir.

Yüksek bir kaldırım, ulaşılması güç bir bina, rampası olmayan bir merdiven elbette gerçek birer engeldir. Fakat bazen en yüksek duvar, bir çocuğun zihninin önüne başkaları tarafından örülendir.

"Sen yapamazsın."

"Senin için zor."

"Bundan sana bir şey olmaz."

"Boşuna uğraşma."

Belki de farkında olmadan söylediğimiz bu cümleler, bir çocuğun hayallerinin önüne yıllarca sürecek sınırlar koyabilir.

Oysa bir insanın ne yapabileceğine, yalnızca bugün bulunduğu yere bakarak karar veremeyiz.

Çocukların yetenekleri, kendilerine fırsat verildiğinde ortaya çıkar.

Kimi çocuk konuşarak anlatamadığını resimle anlatır. Kimi elleriyle ürettiği bir çalışmada kendisini bulur. Kimi bilgisayarın başında geliştirdiği bir fikirle kendi dünyasını kurar. Kimi toprağa ektiği bir tohumun büyümesini beklerken sabrın ne olduğunu bize öğretir.

Biz bazen çocuğun yapamadığına bakarız. Oysa hayat, çoğu zaman yapabildiğine baktığımızda değişmeye başlar.

Özel gereksinimli bir kız çocuğunun eline fırça verdiğinizde belki yalnızca bir resim yapmıyordur. İçinde söyleyemediği cümleleri dünyaya anlatıyordur.

Bir başka çocuğun bilgisayar başında ürettiği bir tasarım, yalnızca bir çalışma değildir. Onun bağımsızlık arzusunun, kendine güveninin ve geleceğe dair umudunun bir ifadesidir.

Bir başkasının toprağa diktiği küçük bir fide ise yalnızca bir bitki değildir. Sabırla büyütülen bir hayatın, üretmenin ve başarmanın sessiz bir işaretidir.

Bütün mesele, o işareti görebilmektir. İşte burada hepimize düşen bir görev var: Önce görmek, sonra inanmak ve ardından fırsat vermek. Çünkü hiçbir çocuk yalnızca bir tanımdan ibaret değildir.

Bir çocuğu yalnızca engeliyle tanımlamak, onun kişiliğini, hayallerini, merakını ve yeteneklerini görmezden gelmek olur. Oysa özel gereksinimli kız çocuklarının da diğer bütün çocuklar gibi hayalleri vardır. Bir meslek edinmek, üretmek, arkadaşlarıyla vakit geçirmek, eğitim almak, kendi kararlarını verebilmek ve hayatın içinde kendilerine ait bir yer kurmak isterler.

Bunun için ihtiyaç duydukları şey ayrıcalık değil, fırsat eşitliğidir.

Nitelikli eğitim, erişilebilir çevre, sosyal hayata katılım, mesleki gelişim ve istihdam imkânı... Bunlar bir iyilik değil, çocukların ve bireylerin hayatlarını kendi güçleriyle kurabilmelerinin temel şartlarıdır.

Toplumların gelişmişliğini de yalnızca yaptıkları büyük yatırımlarla ölçemeyiz. Bir toplumun gerçek gücü, en hassas durumda olan bireylerine nasıl davrandığında ortaya çıkar. Bir çocuğun eğitimine verdiğimiz değer, aslında geleceğimize verdiğimiz değerdir.

Bir özel gereksinimli kız çocuğunun güçlenmesi, yalnızca onun hayatını değiştirmez. Ailesine umut verir, çevresine cesaret verir, topluma yeni bir üretim ve dayanışma alanı kazandırır.

Bugün eğitim alan bir kız çocuğu, yarın kendi hayatının kararlarını daha güçlü verebilir.

Bugün yeteneği fark edilen bir çocuk, yarın o yeteneğiyle başka insanların hayatına dokunabilir.

Bugün önüne açılan bir kapı, yarın başkalarının önündeki kapıların da açılmasını sağlayabilir. Değişim böyle büyür.

Büyük dönüşümler çoğu zaman büyük sözlerle başlamaz. Bir insanın diğerine gerçekten kulak vermesiyle başlar.

Bazen komşunuzun kızına “Nasılsın?” diye sormaktır. Ama gerçekten sormaktır. Cevabını beklemektir.

Okulda bir çocuğun çabasını görünür kılmaktır.

Bir öğretmenin “Bu çocuk yapamaz.” demek yerine “Bunu hangi yolla yapabilir?” diye düşünmesidir.

Bir işverenin engeline değil, yeteneğine bakmasıdır.

Bir kurumun kapısını daha erişilebilir hâle getirmesidir.

Bir ailenin çocuğunun geleceğine korkuyla değil, güvenle bakabilmesidir.

Ve bazen bütün bunların başlangıcı, yalnızca şu soruyu sormaktır:

“Ben ne yapabilirim?”

Beyazay'ın yıllardır taşıdığı anlayışın temelinde de bu sorumluluk duygusu vardır. Mesele yalnızca engelleri anlatmak değil, onları ortadan kaldırmak için birlikte hareket etmektir.

Çünkü hiçbir toplum, sorunlarını yalnızca başkalarının çözmesini bekleyerek güçlenemez.

Engelleri kaldırmak bir kişinin, bir kurumun ya da bir ailenin tek başına taşıyabileceği bir yük değildir. Eğitimcinin bilgisi, ailenin sevgisi, kurumların imkânı, iş dünyasının duyarlılığı ve toplumun vicdanı aynı yerde bulunduğu gerçeğe değişim ortaya çıkar.

34 yıldır söylediğimiz hakikat bugün de aynı: Engel yalnızca bedenlerde değildir; zihinlerde, alışkanlıklarda ve erişilemeyen hayatların önünde de vardır.

Bir kaldırmayı düzeltmek gerekir, bir rampayı yapmak gerekir, bir sınıfı erişilebilir hâle getirmek gerekir, bir eğitim fırsatı oluşturmak gerekir, bir iş kapısı açmak gerekir. Ama belki hepsinden önce, zihnimizdeki “yapamaz” duvarını yıkmak gerekir. Çünkü bir çocuğa sürekli neyi yapamayacağını anlatırsanız, onun neleri başarabileceğini keşfetmesine fırsat bırakmazsınız.

Oysa çocukların ihtiyacı çoğu zaman çok daha yalındır: Görülmek, dinlenmek, anlaşılacak, inanılmak ve kendilerini gösterebilecekleri bir fırsat bulmak.

11 Ekim bu nedenle bizim için takvimdeki herhangi bir tarih değildir. Bugün kendimize şu soruyu sorma günüdür: Çevremizdeki kız çocuklarını gerçekten görüyor muyuz?

Özel gereksinimli bir kız çocuğunun hangi yeteneğe sahip olduğunu biliyor muyuz?

Onun eğitimine, üretmesine ve geleceğini kurmasına ne kadar alan açıyoruz?

Onun adına karar vermek yerine, kendi kararlarını verebilmesi için ne yapıyoruz?

Belki bu soruların cevapları kolay değil. Ama samimi bir muhasebenin amacı da zaten kolay cevaplar bulmak değil; doğru soruları sorabilmektir.

Gelin, bu 11 Ekim’de yalnızca güzel sözler söylemeyelim.

Bir çocuğun yeteneğini fark edelim, bir hayalin önündeki engeli kaldıralım, bir eğitim fırsatına destek olalım, bir önyargımızı değiştirelim, bir kapıyı daha fazla insana açalım. Çünkü bazen bir çocuğun hayatını değiştirmek için dünyayı değiştirmemiz gerekmez, onun dünyasına biraz daha dikkatli bakmamız yeter.

Belki o zaman, uzun zamandır sessizce bize ulaşmaya çalışan o sesi duyarız.

Bir kız çocuğunun sesi...

Belki yüksek sesle konuşamıyordur, belki kendisini kelimelerle anlatamıyordur. Ama yeteneğiyle, sabrıyla, emeğiyle ve hayalleriyle bize bir şey söylüyordur: “Bana ne yapamayacağımı değil, neler yapabileceğimi göster.”

11 Ekim, işte o sesi duyabilme günüdür.

Bir çocuğu görmek, onun geleceğini görmektir.

Bir çocuğun yeteneğine inanmak, yarının Türkiye’sine inanmaktır.

Ve hiçbir kız çocuğunun yeteneğinin bir önyargının, bir erişim engelinin ya da duyarsızlığın gölgesinde kalmadığı bir ülkeyi kurmak...

Bu, hepimizin ortak sorumluluğudur.

AVRUPA'DA DİJİTAL ERİŞİLEBİLİRLİKTE YENİ DÖNEM

Uluslararası İlişkiler Birimi

Avrupa'da dijital erişilebilirlik konusunda önemli bir gelişme yaşandı. İnternet siteleri, mobil uygulamalar, yazılımlar ve diğer bilgi ve iletişim teknolojilerinin engelli bireyler için erişilebilir olmasına yönelik temel Avrupa standardı EN 301 549, 2 Eylül 2026 tarihinde güncellendi.

Yeni EN 301 549 V4.1.1 standardındaki en önemli değişikliklerden biri, WCAG 2.1 yerine, daha geniş olan WCAG 2.2 erişilebilirlik kurallarının esas alınması oldu. Bu değişiklikle birlikte dijital ürün ve hizmetlerin farklı engel gruplarının ihtiyaçları dikkate alınarak daha erişilebilir hale getirilmesi hedefleniyor.

AVRUPA ERİŞİLEBİLİRLİK YASASI İLE BAĞLANTILI

Yeni standart, Avrupa Erişilebilirlik Yasası (European Accessibility Act – EAA) açısından da önem taşıyor. 28 Haziran 2025 tarihinde uygulanmaya başlayan bu düzenleme; e-ticaret, bankacılık, elektronik iletişim, bilgisayarlar ve çeşitli dijital hizmetler dahil olmak üzere birçok alanda erişilebilirlik şartları getiriyor.

Bu nedenle konu yalnızca Avrupa Birliği ülkelerini ilgilendirmiyor. Avrupa pazarına ürün veya hizmet sunan Türkiye'deki şirketler ve teknoloji firmaları için de dijital erişilebilirlik giderek daha önemli hale geliyor.

EN 301 549'un yeni sürümü henüz Avrupa Birliği açısından resmen yürürlükte değil. Avrupa Komisyonunun standardı Avrupa Birliği Resmî Gazetesi'nde 16 Aralık 2026 tarihinde yayımlaması bekleniyor. O zamana kadar 2021 yılında yayımlanan önceki sürüm geçerliliğini koruyor. Ancak yeni standart yayımlandığı için kurumların ve şirketlerin şimdiden hazırlık yapması öneriliyor.

Beyazay olarak dijital erişilebilirlik alanındaki uluslararası gelişmeleri yakından takip ediyoruz.

Beyazay Uluslararası İlişkilerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Dr. Hediye Gamze Türkmen, 22 Eylül 2026 tarihinde International Association of Accessibility Professionals Europe (IAAP EU) tarafından düzenlenen ve yeni standardın incelendiği “EN 301 549 Beyond WCAG Interactive Workshop” başlıklı çevrim içi atölye çalışmasına katıldı.

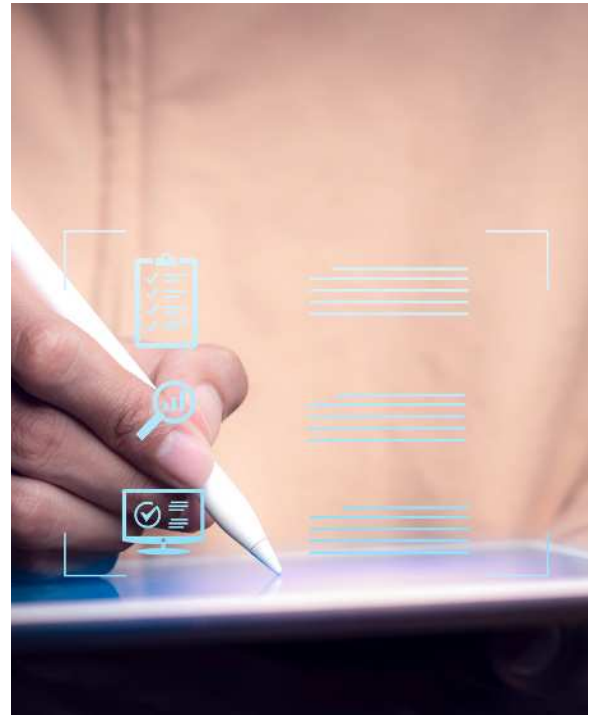
Atölyede yeni EN 301 549 standardının getirdiği değişiklikler ve bu değişikliklerin uygulamada nasıl değerlendirileceği ele alındı. İnternet sitelerinin yanı sıra yazılımlar, dijital belgeler ve farklı bilgi ve iletişim teknolojilerinin erişilebilirliği üzerinde duruldu.

Erişilebilirlik artık bir tercih değil

Yeni düzenlemeler, dijital erişilebilirliğin sadece teknik bir konu olmadığını bir kez daha gösteriyor. Eğitimden çalışma hayatına, bankacılıktan alışverişe ve kamu hizmetlerine kadar günlük yaşamın büyük bölümü artık dijital ortamda gerçekleşiyor. Bu hizmetlerin erişilebilir olmaması, engelli bireylerin toplumsal yaşama eşit katılımının önünde ciddi bir engel oluşturuyor.

Bu nedenle erişilebilirliğin bir internet sitesi veya uygulama tamamlandıktan sonra eklenen bir özellik olarak değil, daha tasarım aşamasından itibaren düşünülmesi gerekiyor.

Beyazay olarak engelli bireylerin dijital dünyaya eşit ve bağımsız katılımını destekleyen gelişmeleri takip etmeye ve bu alandaki uluslararası çalışmalarda yer almaya devam ediyoruz.

EĞİTİMDE ENGELSİZ VİZYON:

OKULLARDA "BEYAZAY KULÜPLERİ" VE TOPLUMSAL ZİHNİYET DÖNÜŞÜMÜ

Türkiye’de engelli hakları mücadelesi, yıllar boyunca hayırseverlik veya yardıma muhtaçlık kalıplarının ötesine geçerek hak temelli bir vatandaşlık bilincine evrilmiştir. Bu dönüşümün en güçlü yapı taşlarından biri, hiç şüphesiz Türkiye Beyazay Derneği ve onun öncü lideri Lokman Ayva’nın yürüttüğü kararlı çalışmalardır. Son dönemde Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ile hayata geçirilen stratejik iş birliği protokolü ve okullarda kurulmaya başlanan Beyazay Kulüpleri, bu mücadelenin örgün eğitimin kalbine taşındığı tarihî bir eşiği temsil etmektedir.

Engellilik meselesi, uzun yıllar boyunca bireylerin fiziksel ya da duysal eksiklikleri üzerinden ele alınmış ve çözümler genellikle geçici sosyal yardımlarla sınırlandırılmıştır. Oysa gerçek anlamda bir toplumsal entegrasyon, ancak bireylerin hak temelli bir yaklaşımla toplumun tüm alanlarına eşit katılımı ile mümkündür. Lokman Ayva’nın öncülüğünde Beyazay Derneği, "Eğitim Her Engeli Aşar" vizyonunu benimseyerek, bu anlayışı devlet politikalarından sivil topluma kadar geniş bir yelpazede savunmuştur.

ZİHNİSEL
ENGELLERİ AŞMAK:
HAK TEMELLİ
EĞİTİM ANLAYIŞI

Okullarda hayata geçirilen Beyazay Kulüpleri, bu vizyonun en somut ve kalıcı yansımasıdır. Eğitim kurumları, sadece akademik bilginin aktarıldığı mekanlar değil; aynı zamanda toplumsal kültürün, birlikte yaşam bilincinin ve önyargısız bir geleceğin inşa edildiği ilk ve en kritik duraklardır. Çocukların erken yaşlarda farklı gereksinimlere sahip akranlarıyla aynı sosyal iklimi paylaşması, "öteki" algısını tamamen ortadan kaldırmaktadır.

LOKMAN AYVA'NIN VİZYONU VE ÖNCÜ MÜCADELESİ

Bu sürecin arkasındaki en temel dinamik, Türkiye'nin ilk görme engelli milletvekili olan ve yaşamını bu ülkenin engelsiz yarınlarına adan Lokman Ayva'nın kararlı duruşudur. Ayva'nın her fırsatta dile getirdiği gibi, engelli ve engelsiz bireylerin birbirlerini birer "tanık" değil, hayatın her alanında eşit "yoldaş" olarak görmesi gerekmektedir.

Geçmişte devletin en üst kademelerinden yerel yönetimlere ve sivil toplum kuruluşlarına kadar her platformda hak mücadelesini savunan Lokman Ayva, engelliliğin bir kusur değil, insan çeşitliliğinin doğal bir parçası olduğunu kanıtlamıştır. MEB iş birliğiyle okullarda kurulan bu kulüpler, Ayva'nın yıllardır savunduğu "birlikte yaşama kültürünün" nesilden nesile aktarılmasını sağlayan kurumsal birer köprü niteliğindedir.

OKULLARDA BEYAZAY KULÜPLERİ NE ANLAMA GELİYOR?

Okullarda faaliyete geçen Beyazay Kulüpleri, öğrencilere yalnızca sosyal birer etkinlik alanı sunmakla kalmamakta, aynı zamanda derinlemesine bir zihniyet dönüşümü hedeflemektedir:

ERKEN YAŞTA EMPATİ VE FARKINDALIK:

Çocuklar, okul sıralarındayken engellilik ve farklı gereksinimler konusunda bilinçlenmekte; böylece ilerleyen yaşlarda toplumsal yaşamda karşılaşılan önyargı duvarları daha inşaat edilmeden yıkılmaktadır.

Akran Dayanışması: Sanat, spor, kültür ve bilim gibi ortak alanlarda üretilen projeler sayesinde özel gereksinimi olan öğrenciler ile diğer akranları arasında güçlü bir bağ ve dayanışma kültürü oluşmaktadır.

Kapsayıcı Okul İklimi: Kulüp faaliyetleri, okulların fiziksel ve sosyal altyapısının herkes için erişilebilir, kapsayıcı ve kucaklayıcı bir yapıya kavuşmasını desteklemektedir.

ENGELSİZ BİR TÜRKİYE İÇİN ORTAK SORUMLULUK

Türkiye Beyazay Derneği ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında kurulan bu köprü, sadece bir protokol maddesi değil; yarının engelsiz Türkiye'sine atılmış en güçlü imzadır. Lokman Ayva'nın liderliğinde yürütülen bu hak temelli mücadelenin okullarda kök salması, toplumsal barışın ve insan haklarının en temel teminatıdır.

Çocukların kalbinde ve zihninde sevginin, saygının ve çeşitliğin egemen olduğu bir eğitim sistemi inşa etmek, hepimizin ortak sorumluluğudur. Beyazay Kulüpleri vasıtasıyla atılan bu adımlar, zihinlerdeki tüm engellerin bertaraf edildiği, daha adil ve aydınlık bir geleceğin müjdesini vermektedir.

29 EKİM

QUMULU RIVET

BAYRAMI

KUTLU OLSUN

BEYAZAY

KENDİ HİKÂYEMİZİ KENDİMİZ ANLATIYORUZ: MARGOT COLE İLE KAMERANIN ÖNÜNDE VE ARKASINDA ENGELLİLİK

Uluslararası İlişkiler Birimi

Sinema engelli insanları uzun yıllar boyunca ya trajedinin ya da "ilham veren" hikâyelerin kahramanları olarak anlattı. Peki kamera engelli bireyin kendi eline geçtiğinde ne değişiyor? ABD'li genç yapımcı ve yönetmen Margot Cole, 2010'dan bu yana bağımsız filmler yazıp yönetiyor; sanat çalışmalarını engellilik hakları alanındaki savunuculuğuyla bir araya getiriyor. Serebral palsili bir sinemacı olarak Cole, engelli karakterlerin yalnızca daha fazla görünmesini değil, gerçek insanlar gibi bütün yönleriyle anlatılmasını savunuyor. Margot Cole ile engelliliğin sinemadaki temsilini, A Stroke of Endurance filminin ardındaki hikâyeyi ve erişilebilirliğin neden yalnızca seyirci koltuğunda değil, kameranın arkasında da başlaması gerektiğini konuştuk.

R Ö P O R T A J

Crip Video Productions'ı engelliliğe ilişkin hikâyeleri farklı bir bakış açısıyla anlatmak amacıyla kurdunuz. Sinema ve televizyonda engelli bireylerin temsilinde sizce eksik olan neydi?

Büyürken filmlerde ve televizyonda gördüğüm engelli karakterler pek ilgimi çekmiyordu, çünkü bana sıkıcı geliyorlardı. Karşılaştığım engelli karakterlerin çoğunun kişiliği yeterince gelişmemişti ve engelli bir birey olarak varlıkları genellikle trajik bir durum gibi gösteriliyordu.

Engelli karakter çoğu zaman kendi hikâyesini yaşayan bir insan olmaktan ziyade, olay örgüsünü iletirmek veya izleyiciye bir ders vermek için kullanılan bir araç olarak karşımıza çıkıyordu. Eğer karakterin kendine ait bir hikâyesi varsa da bu hikâye çoğunlukla yalnızca engelliliği etrafında şekilleniyordu. Örneğin karakterin kendini yeniden bulduğu bir hikâye ya da bir aşk hikâyesi anlatılmıyordu.

"A Stroke of Endurance" adlı filminiz kısmen üniversite öğrencisiyken yaşadığınız deneyimlerden esinleniyor. Bu deneyimi neden filme dönüştürmek istediniz ve izleyicilerin filmde en çok neyi almasını umdunuz?

A Stroke of Endurance, ikinci dönemimin ortasında inne geçiren, derslerine katıldığım ve zaman içinde yakından tanıma fırsatı bulduğum harika bir profesörle yaşadığım deneyimden doğdu.

Bu film, benim için profesörün ölümden dönmüş olması ve ardından benim engelim olan serebral palsiye benzer şekilde sinir sistemini etkileyen bir engellilikle yaşamaya başlaması karşısındaki duygularımı anlamlandırmanın bir yoluydu.

A Stroke of Endurance ile engelliliğin, hayattaki diğer deneyimler gibi hem olumlu hem de zorlayıcı yönleri olabileceğini göstermek istedim. Çünkü bazı filmlerin engelliliğin yalnızca olumsuz taraflarını öne çıkardığını ve engelli olmayı adeta ölümden beter bir kader gibi sunduğunu düşünüyordum.

Hollywood'da sonradan engelli olan ve kısa süre içinde ölmek isteyen karakterleri konu alan çok sayıda film görüyordum. Ben ise bunun tersini yapmak istedim: Sonradan engelli olan fakat ölmek değil, yaşamak isteyen bir insan hakkında film yapmak.

Filmdeki profesör, hayata büyük bir canlılıkla sarılan biri. Hayatı doğrudan karşılıyor ve korkunun kendisini yönetmesine izin vermiyor. Ben de bunu ekrana taşımak istedim.

Ayrıca engellilikle yaşamaya yeni başlayan insanların, doğuştan ya da çocukluktan itibaren engellilik deneyimine sahip kişilerden destek alabileceklerini bilmelerini istedim. Yardım istemenin son derece doğal olduğunu ve bağımsız yaşamının hayatla tek başına mücadele etmek anlamına gelmediğini göstermek benim için önemliydi.

Bunun yanında, gerekli makul düzenlemeler sağlandığında profesörün öğretim görevine başarıyla dönebildiğini de izleyiciye göstermek istedim.

Engelli karakterlerin çoğu zaman ya acınacak kişiler ya da "ilham kaynağı" olarak sunulduğunu görüyoruz. Sizce engelliliğin sahici bir biçimde temsil edilmesi ne anlama geliyor?

Filmlerimi yazarken temel amacım, ilgi çekici, izleyicinin bağ kurabileceği, üç boyutlu karakterler yaratmak. Ana akım ve kitlesel olarak üretilen yapımlarda engelli bir karakter gördüğümde, bu karakter çoğu zaman mutsuz, depresif, öfkeli veya intihara eğilimli biri ya da tam tersine, engelli olmayan insanların bile yapamadığı şeyleri başarabilen, kusursuz bir ilham kaynağı olarak sunuluyor. Elbette bunun istisnaları var. Ancak bu özellikler çoğu zaman karakterin yalnızca engelliliği üzerinden kuruluyor.

Engelli bir kadın olarak kendi gözlemlerim ve deneyimlerim bana gerçek hayattaki engelli insanların bu iki uç arasında olduğunu gösteriyor. Engelli insanlar dolu dolu ve canlı hayatlar yaşarlar; kusurları da çoğu zaman engellilikleriyle ilgili değildir. Kendi kusurlarımın ve yaptığım kişisel hataların birçoğunu filmlerime de aktarıyorum. Çünkü yarattığım karakterlerin her biri aslında benim bir yönümü taşıyor.

Oyuncu seçerken her zaman engelli ve engelli olmayan oyuncuların oluşan karma bir kadro kuruyorum. Bunu, engelli bir oyuncunun yalnızca engelli olduğu için belirli bir rolü oynamaya hakkı olduğunu düşündüğüm için yapmıyorum. Karakterin beden dilini ve motivasyonlarını izleyiciye en iyi aktarabilecek kişinin kim olduğuna bakıyorum.

Serebral palsili biri olarak, engelli olmayan bir oyuncunun benim hareketlerimi taklit etmesini izlemek bana doğal gelmiyor. Serebral palsili bir oyuncu ise karakterde görmek istediğim fiziksel ifade çeşitliliğini çok daha doğal biçimde ortaya koyabiliyor ve engelli olmayan bir oyuncunun çoğu zaman fark edemeyeceği ince ayrıntıları yakalayabiliyor.

R Ö P O R T A J

Erişilebilirlik çoğunlukla altyazı, sesli betimleme veya erişilebilir mekânlar üzerinden, yani izleyiciler açısından tartışılıyor. Peki kameranın arkasında erişilebilirlik ne anlama geliyor? Daha fazla engelli bireyin yönetmen, oyuncu, senarist ve ekip üyesi olarak çalışabilmesi için nelerin değişmesi gerekiyor?

Engelli bireyler eğlence ve medya sektöründe kamera arkasındaki becerileri öğrenme fırsatına çok az sahip oluyor. Ben bu konuda şanslıydım. ABD'nin New York kentinde iki harika engelli oyuncudan yedi yıl boyunca mentorluk aldım; bu sayede oyunculuk becerilerimi geliştirdim ve tiyatroyu öğrendim. Bundan da önce, 12 yaşındayken ABD'nin New Mexico eyaletindeki Umbrella Children's Theatre aracılığıyla çocuk tiyatrosuyla tanışmıştım. Ancak video kurgusunu ve film yapımını esasen sıfırdan, kendi kendime öğrenmek zorunda kaldım.

Bu fırsat eksikliğinin nedenlerinden biri mekânların erişilebilir olmaması. Bir diğer neden ise sağlamlılık nedeniyle engelli bireylerin gerekli becerileri kazanabilecekleri derslere veya eğitimlere katılmalarına izin verilmemesi ya da katılımlarının desteklenmemesi.

Erişilebilir mekânlar ve sesli betimleme gibi uygulamalar yalnızca izleyiciler açısından değil, kamera arkasında çalışan engelli yönetmenler, yazarlar ve yapımcılar açısından da son derece önemli. Bunların uygulanması, erişilebilirlik daha filmin ön yapım aşamasında sürece dâhil edildiğinde çok daha kolay oluyor. 2016'dan beri benimle çalışan yapımcım Dylan Rothbein, yakın gelecekte kendi kâr amacı gütmeyen kuruluşu Dylan Rothbein Liberty Coalition'ı kurmayı planlıyor. Kuruluş, engelli bireylere film ve müzik prodüksiyonunun tüm alanlarında eğitim vermeyi hedefliyor ve Crip Video Productions ile doğrudan iş birliği yapacak. Böylece medya sektörüne ilgi duyan engelli bireylerin profesyonel özgeçmişlerini ve

deneyimlerini geliştirmelerine yardımcı olunacak.

Oyuncu seçimi açısından da başka bir sorun var. Engelli olmayan pek çok sinemacı, projelerinde rol vermek isteyebilecekleri engelli oyunculara nasıl ulaşacağını bilmiyor. Çünkü bu bilgilere erişebilecekleri kapsamlı bir çevrim içi veri tabanı veya merkezi bir platform bulunmuyor.

Daha fazla fırsat yaratmak istiyorsak, engellilik alanındaki topluluğun engelli olmayan sinemacıların engelli oyunculara ve diğer profesyonellere kolaylıkla ulaşabilmesini sağlayacak daha fazla kaynak oluşturması gerektiğini düşünüyorum.

Önümüzdeki on yıl içinde film sektörünün engelliliğe yaklaşımında tek bir şeyi değiştirebilseydiniz, bunun ne olmasını isterdiniz?

Film sektörünün biz engelli insanları birer yük, risk veya trajedi olarak görmekten vazgeçmesini isterdim.

Bunun yerine, sahip olduğumuz ve emek vererek kazandığımız becerilerle hem film sektörüne hem de toplumun bütününe tam anlamıyla katkıda bulunabilecek engelli insanlar olarak görülmek istiyorum.

Dünya Yaşlılar Günü

Geçmişten bugüne uzanan köprümüz olan yaşlılarımız,
bizlere deneyimleriyle yol gösterir. Onların bilgeliği,
yaşamımıza ışık tutar. Dünya Yaşlılar Günü kutlu olsun.

İKİ KUNDAK ARASINDAKİ SIR

ÖMRÜN BEREKETİ YAŞLILARIMIZ

Seyit Ahmet OLGUN

*Senin cihadın
anne ve babana hizmettir*

İnsan, ömrünün ne kadarını yaşadığını çoğu zaman yıllarla ölçer. Hâlbuki ömür, takvim yapraklarından çok daha derin bir mânâ taşır. Bir kundakla başlar hayatımız; yıllar sonra bembeyaz bir kefenle başka bir âleme uğurlanırız. İki kundak arasındaki bu kısa yolculuğa ömür diyoruz. İlk kundakta bize başkaları bakar. Elimizi onlar tutar, lokmamızı onlar yedirir, gecelerimizi onlar bekler. Sonra büyürüz; güçlenir, kendi ayaklarımız üzerinde dururuz. Fakat hayatın hikmeti şudur ki, insan yaş aldıkça yeniden ilk günlerine yaklaşır.

Eli titreyen, adımları yavaşlayan, bazı ihtiyaçlarını başkasının yardımına bırakan bir hâle gelir. Ve insan, bir gün yeniden kundaklanmaya muhtaç hâle gelir. Belki de yaşlılık, bize hayatın en büyük hakikatlerinden birini hatırlatır: İnsan, hiçbir zaman kendi kendine yeterli değildir. Dün bizi taşıyan omuzlara, bugün bizim omuzlarımız gerekebilir. Kur'an-ı Kerim'in, "Her nefis ölümü tadacaktır" buyruğu hepimizin önünde duran değişmez hakikattir. Mesele, yalnızca uzun yaşamak değildir. Mesele; Rabbimizin verdiği ömrü sağlık, izzet ve

haysiyet içerisinde sürdürebilmek ve vakti geldiğinde O'nun huzuruna gönül huzuruyla varabilmektir. Rabbim hepimize, kimseye muhtaç olmadan, kimsenin yükü hâline gelmeden, şerefimizi ve haysiyetimizi muhafaza ederek yaşamayı; son nefeste de kelime-i şehadetle, gönlümüz Allah'a teslim olmuş bir hâlde huzuruna çıkmayı nasip eylesin.

SENİN CİHADIN, ANNE VE BABANA HİZMETTİR

İslâm'ın yaşlılara, bilhassa anne ve babaya verdiği değer, insanlık tarihinin en güzel merhamet derslerinden biridir. Bir gün bir sahabî, Allah yolunda cihad etmek üzere Resûlullah Efendimizden izin istemişti. Efendimiz (s.a.v.) ona anne ve babasının hayatta olup olmadığını sordu. Hayatta olduklarını öğrenince, onlara hizmet etmesini ve onların hakkını gözetmesini tavsiye etti. Bir başka rivayette ise anne-babaya hizmet için harcanan gayret, "onlar hakkında cihad et" ifadesiyle anlatıldı. (Hadislerle İslam) Ne büyük bir ölçüdür bu! İnsanın gözünde çok büyük görünen bir hizmet, bazen evinin içinde sessizce bekleyen yaşlı bir annenin elini tutmak kadar

kıymetli olmayabilir. Yine Efendimiz (s.a.v.), kendisine insanların içinde kime daha çok iyilik edilmesi gerektiği sorulduğunda, üç defa "annen", ardından "baban" buyurmuştur. (Çankırı Müftülüğü) Çünkü anne ve baba, insanın dünyaya geliş vesilesidir. Onların gençlikleri bizim çocukluğumuza, uykusuz geceleri bizim huzurumuza, fedakârlıkları bizim bugünüme dönüşmüştür. Onlar yaşlandığında ise hayat, bize sessiz bir vefa imtihanı sunar. Bir zamanlar bizim küçücük ellerimizden tutan eller, bugün titriyor olabilir. Bir zamanlar bizim yürümemiz için eğilen sırtlar, bugün doğrulamakta zorlanıyor olabilir. İşte o vakit, evlat olmanın hakikati ortaya çıkar. Yaşlı anne ve babaya hizmet, yalnızca bir vazife değil; insanın kendi geçmişine duyduğu vefanın da bir ifadesidir.

YAŞLILARIMIZ, EVLERİMİZİN BEREKETİDİR

Anadolu irfanında yaşlı insan yalnız bırakılmazdı. Yağmur duasına çıkıldığında yaşlılar öne alınır, onların duasının bereketinden istifade edileceğine inanılırdı. Çünkü bizim medeniyetimizde yaşlılık, hayatın kenarına çekilmek değil; ömrün tecrübesini, duasını ve hikmetini topluma emanet etmektir. Bugün belki de en fazla ihtiyaç duyduğumuz şeylerden biri budur.

Yaşlılarımızı yalnızca bakıma muhtaç insanlar olarak değil, ömrün biriktirdiği hikmetin taşıyıcıları olarak görmek... Onların anlattığı bir hatıra, bir zamanın kapısını açar. Bir dedenin duası, bir evin havasını değiştirir. Bir ninenin "Allah razı olsun" demesi, bazen insanın bütün yorgunluğunu alır. Çünkü yaşlılarımız sadece geçmişimizin değil, geleceğimizin de emanetçileridir. Onlar, bizden önce yürünmüş yolların canlı şahitleridir.

KURUMLARIMIZDAN SÜZÜLEN ŞEFKAT HATIRALARI

Ömrümün büyük bir bölümünü eğitim ve hizmet içerisinde geçirdim. Bu yıllar boyunca yaşlılarımızla ilgili birçok hatırıya şahit oldum. Aziz Mahmud Hüdâ'yi Vakfı bünyesinde görev yaptığım yıllarda İhlamurkuyu Yaşlılar Huzur Yurdu da hizmet alanlarımızdan biriydi. Yaşlılarımızı ziyaret ettiğimde ellerini öper, hâllerini hatırlarını sorar, dualarını almaya çalışırdım. İnsan bazen bir ihtiyara elini uzattığını zanneder. Hâlbuki o el, insanın kendi kalbine uzanır. Onların yanında geçirilen birkaç dakikanın ardından insanın gönlünde garip bir sükûnet hâsıl olurdu.

Sanki hayatın gürültüsü biraz geride kalır, insan kendi faniliğini ve kendisine verilen emaneti yeniden hatırlardı. Daha sonra İstanbul Büyükşehir Belediyesinde görev yaptığım yıllarda Kayışdağı Darülaceze ile ilgili hizmetleri de yakından takip etme imkânım oldu.

Orada yaşlılarımızın yalnızca bedenî ihtiyaçlarının değil, ruhî ihtiyaçlarının da gözetilmesi gerektiğini düşündük. Bu anlayışla bir Manevî Bakım Ünitesi oluşturulmasına gayret ettik. Müftülüklerimizden din görevlileri davet edildi; sohbetler yapıldı, ilahiler ve kasideler okundu. Bazen insanın ihtiyacı bir ilaçtan önce bir güzel sözdür. Bazen bir hastanın ağrısını dindiren şey, başucunda okunmuş bir dua; bazen de kendisini hâlâ değerli hissettiren bir insan sıcaklığıdır. Bütün bunlar bana bir kez daha şunu öğretti: İnsana hizmet, sadece bedenine değil, gönlüne de dokunabilmektir.

DARÜLACEZE: MERHAMETİN TAŞA YAZILMIŞ HÂLİ

Bu topraklarda yaşlıya, hastaya, kimsesize ve düşküne sahip çıkmanın köklü bir medeniyet geleneği vardır. Bunun en güzel kurumsal örneklerinden biri de Sultan II. Abdülhamid Han'ın iradesiyle kurulan Darülaceze'dir. Okmeydanı'nda kurulan Darülaceze, kuruluşundan itibaren din, mezhep ve ırk ayrımı gözetmeksizin muhtaç insanlara kapılarını açma anlayışını benimsemiştir. Sultan Abdülhamid Han da kuruluşuna şahsi servetinden önemli miktarda katkıda bulunmuştur. (Darülaceze Başkanlığı) Bugün geriye dönüp baktığımızda, bir kurumun duvarlarından çok daha fazlasını görürüz.

Bir medeniyetin merhamet anlayışını görürüz. Çünkü asıl mesele, muhtaç olana yalnızca bir yatak, bir yemek veya bir ilaç vermek değildir. Asıl mesele, ona: "Sen hâlâ değerlisin. Sen hâlâ bizim için kıymetlisin. Sen yalnız değilsin." duygusunu verebilmektir.

MAVİ MELEKLER VE VEFA

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Mezarlıklar Müdürlüğünde görev yaptığım yıllarda Okmeydanı Hastanesinde karşılaştığım bir manzara ise hâlâ gözlerimin önündedir. "Mavi Melekler" olarak bilinen bir grup gönüllü, kimsesiz ve bakıma muhtaç yaşlı hastalarla ilgileniyordu. Saçlarını tarıyor, tırnaklarını kesiyor, yemeklerini elleriyle yediriyorlardı. Bunu bir görev olarak değil, bir gönül borcu olarak yapıyorlardı. Onları seyrederken insanın gözlerinin dolmaması mümkün değildi. Çünkü orada yapılan şey, yalnızca bir hastaya bakım vermek değildi. Orada insan, insana yeniden insan olduğunu hatırlatıyordu. Bu gönüllü kardeşlerimizi

davet edip kendilerine teşekkür ettiğim ve mütevazı bir şekilde ödüllendirdiğim günü de unutamam. Fakat asıl ödülün bizim verdiğimiz olmadığını biliyordum. Bazen insan, bir iyilik yapar ve karşılığını dünyada beklemez. Çünkü bilir ki iyiliğin asıl adresi, insanların alkışı değil; Allah'ın rızasıdır.

YAŞLILAR HAFTASI BİR TAKVİM YAPRAĞINDAN İBARET OLMASIN

Yaşlılar Haftası vesilesiyle hepimizin kendisine sorması gereken bir soru var: "Ben bugün bir yaşlının gönlüne ne kadar dokunuyorum?" Belki yanı başımızda yalnız yaşayan bir komşumuz var. Belki aylardır aramadığımız bir büyüğümüz... Belki bir huzurevinde ziyaret edilmeyi bekleyen bir anne... Belki de kendi evimizde, bizimle aynı sofraya oturan ama yüzüne yeterince bakmadığımız bir baba... Bazen yapılacak iyilik çok büyük değildir. Bir telefon... Bir ziyaret... Bir el öpüş... Birlikte içilen bir çay... "Nasıl oldun?" diye gerçekten sorabilmek... Bunlar küçük şeyler gibi görünür. Fakat gönül dediğimiz şey, çoğu zaman büyük sözlerden değil, küçük vefalardan beslenir. Unutmayalım: Bugün yaşlılarımıza gösterdiğimiz merhamet, yarının dünyasında bizim nasıl karşılanacağımızın da habercisidir. Çünkü hayat, insanın önüne aynı imtihanları farklı zamanlarda çıkarır. Bugün onların elinden tutan biziz. Yarın belki bizim elimizden tutulacak. Bugün onların sözünü sabırla dinleyen biziz. Yarın belki bizim sözümüzün dinlenmesine ihtiyaç duyacağız. Ve bugün onların duasını alan biziz. Yarın, belki o duaya en fazla muhtaç olan yine biz olacağız. Öyleyse yaşlılarımızı hayatın kenarına bırakmayalım. Onları geçmişin insanları olarak değil, bugünün bereketi ve yarının duası olarak görelim. Bir ihtiyarın yüzünü güldürmeyi, bir annenin gönlünü hoş etmeyi, bir babanın elini öpmeyi, bir garibin kapısını çalmayı küçük görmeyelim. Çünkü insan, ömrünün sonuna doğru yürürken geride bıraktığı makamları, mevkileri ve servetleri değil; dokunduğu gönülleri yanında götürür. İki kundağ arasındaki bu kısa yolculukta bize düşen, Rabbimizin bize emanet ettiği her cana merhametle yaklaşmaktır. Çocuklarımıza sevgiyle, Gençlerimize umutla, Yaşlılarımıza vefayla, Bütün mahlûkata merhametle... Rabbim bizleri yaşlılarına hürmet eden, gençlerine sahip çıkan, yetimine ve garibine kol kanat geren kullarından eylesin. Ömrümüzü bereketlendirsün. Bize, yaşlandığımızda da gönül zenginliğimizi muhafaza etmeyi nasip etsin. Ve gün gelip ikinci kundağ kapımıza geldiğinde, ardımızda güzel hatıralar, gönüllerde dualar ve Rabbimizin razı olacağı bir ömür bırakabilmeyi lütfetsin.

Aşk u niyaz ile...

Rabbine Kul, Habîb-i Edîb'i (s.a.v.)'e Ümmet, Abd-i Âciz,

A close-up photograph of a medical professional's hands in white gloves, one of which is holding a patient's arm. A blue ribbon is tied around the patient's upper arm. A dark red blood drop icon is positioned over the patient's forearm. The background is a clean, white surface.

29 ekim-4 kasım

Kızılay Haftası

Hatice ÇİFTÇİ

BİR OKULDAN İLÇEYE: SIFIR ATIK KÜLTÜRÜNÜN İZİNDE

Değişim yalnızca büyük projelerle değil, küçük ama kararlı adımlarla başlar. Bizim için bu adım okul bahçesinde, sınıflarda ve öğrencilerimizin günlük yaşamında başladı.

Çevre sorunları bugün yalnızca doğanın değil, toplumların geleceğinin de önemli gündemlerinden biri. İklim değişikliği, doğal kaynakların hızla tüketilmesi ve giderek artan atık miktarı; bireysel duyarlılığın yanında, sürdürülebilir ve uygulanabilir bir çevre kültürüne ihtiyaç olduğunu gösteriyor.

Bu düşünceden hareketle okulumuzda 2016 yılından itibaren sıfır atık ve geri dönüşüm konusunda sistemli çalışmalar yürütmeye başladık.

Amacımız yalnızca atıkları ayrı toplamak değildi. Öğrencilerimizin “çöp” olarak gördüğü bir malzemenin aslında yeniden değerlendirilebilecek bir kaynak olduğunu göstermek; çevre bilincini derslerin, okul yaşamının ve günlük davranışların doğal bir parçası hâline getirmekti.

OKULUMUZDA NELER YAPTIK?

Yıllar içerisinde farklı çevre ve eğitim projelerini okul yaşamımıza taşıdık. eTwinning projeleri olan Dünyamız, Çöp Olmasın ve Sıfır Atık ile Avrupa kalite ödülü aldık. Ayrıca TEMA ile yürütülen çevre faaliyetleriyle öğrencilerimizin doğayla bağını güçlendirmeye çalıştık.

Okulumuzun bahçesini ağaçlandırdık; öğrencilerimizin yalnızca çevre hakkında konuşmasını değil, doğrudan üretmesini ve sorumluluk almasını sağladık.

Geri dönüşüm çalışmalarını belirli gün ve haftalarla sınırlamadık. Atıkların kaynağında ayrıştırılmasını, yeniden kullanımını, doğal kaynakların korunmasını ve çevre duyarlılığını okul kültürünün bir parçası hâline getirmeye çalıştık.

Eco-Schools/Yeşil Bayrak süreci kapsamında elde edilen kazanımlar da çevre çalışmalarımızın görünür hâle gelmesine katkı sağladı.

Zamanla şunu daha iyi anladık: Sıfır atık yalnızca geri dönüşüm değildir. Kullanılabilir bir ürünün yeniden değerlendirilmesi, paylaşılması ve kullanım ömrünün uzatılması da bu kültürün önemli bir parçasıdır.

DOST BUTİK: KULLANILABİLİR OLANI YENİDEN KAZANDIRMAK

Bu anlayış, 2025-2026 öğretim yılında TÜBİTAK projesi kapsamında hayata geçirdiğimiz Dost Butik ile somut bir uygulamaya dönüştü.

Doğal kaynaklarımızı korumak ve kullanılabilir ürünleri yeniden kullanıma sunmak amacıyla okulumuzda ücretsiz bir butik oluşturduk.

Dost Butik yalnızca ihtiyaç sahiplerine yönelik bir alan olmadı. Öğretmen, veli, öğrenci ve okul çalışanlarının tamamının yararlanabildiği; ihtiyaç fazlası ürünlerin bırakılabildiği ve ihtiyaç duyulan ürünlerin ücretsiz olarak alınabildiği, sürekli açık bir paylaşım alanı oluşturduk.

Böylece kullanılmadan bekleyen bir ürünün atığa dönüşmesi yerine yeniden hayat bulmasını amaçladık.

Bir öğrencinin kullanmadığı eşya başka bir öğrencinin ihtiyacını karşılayabiliyor; bir ailenin ihtiyaç fazlası ürünü başka bir ailenin yaşamında yeniden kullanılabilirdi.

Bu deneyim bize bir kez daha gösterdi ki:

Bazen en doğru atık yönetimi, atığın hiç oluşmamasını sağlamaktır. Bir ürünü yeniden kullanmak, paylaşmak ve kullanım ömrünü uzatmak da sıfır atık kültürünün önemli adımlarındandır.

BİR OKULDAN DAHA FAZLASI...

Çalışmalarımızın önemli bir başka boyutu ise okul sınırlarının dışına taşınmasıydı.

Okulumuzdaki uygulamaların başarılı örnekler oluşturması üzerine, ilçe düzeyinde diğer okullara da yaygınlaştırılması amacıyla çalışmalar yürüttük. Yaklaşık bir yıl boyunca okulumuz, deneyimlerini ve uygulama örneklerini paylaşarak diğer okullara rehberlik etti.

Dost Butik deneyiminde de aynı anlayışı sürdürdük.

İlçemizde bulunan bir Anadolu Lisesi'nde "Eko Dost Butik" açarak uygulamayı başka bir okula taşıdık. Böylece bir okulda başlayan paylaşım fikri, başka bir okulda da karşılık buldu.

Bu bizim için yalnızca yeni bir butik açılması değildi. Bir okulda ortaya çıkan iyi bir fikrin başka bir okulda uygulanabileceğini, geliştirilebileceğini ve zaman içerisinde daha geniş bir çevreye yayılabileceğini gösteren somut bir örnekti.

Bu süreç bize önemli bir gerçeği gösterdi:

Bir okul değişebilir. Bir öğrenci değişebilir. Bir öğretmen değişebilir. Ancak kalıcı çevre bilinci için bu değişimin toplumun tamamına yayılması gerekir.

Çünkü okulda başlayan bir davranış eve taşınabilir, öğrenci ailesini etkileyebilir ve bir okulun uygulaması başka bir okula örnek olabilir.

PEKİ NEDEN YETERLİ DEĞİL?

Okullarda yapılan çalışmalar çok değerli olmakla birlikte, çevre bilincinin yalnızca gönüllü projelerle sürdürülebilir hâle gelmesi kolay değildir.

Sıfır atık kültürünün toplumun tamamında yerleşebilmesi için; atığın kaynağında ayrıştırılmasının günlük hayatın doğal bir parçası olması, yeniden kullanım ve paylaşım imkânlarının yaygınlaştırılması, geri dönüşüm sistemlerinin düzenli ve erişilebilir olması, belediyeler, okullar, kamu kurumları ve özel sektör arasında güçlü koordinasyon kurulması, çocukluktan

itibaren çevre eğitiminin süreklilik kazanması, çevre mevzuatının etkin biçimde uygulanması ve denetlenmesi gerekiyor. Burada mesele yalnızca "İnsanlarımız yeterince duyarlı mı?" sorusu değildir. Asıl mesele, duyarlı davranmak isteyen bireyin doğru davranışı kolayca yapabileceği bir sistem kurabilmektir.

COP31 BİZE NE SÖYLÜYOR?

COP31 gibi uluslararası iklim toplantıları, ülkelerin iklim değişikliğiyle mücadeledeki hedeflerini ve uygulamalarını tartıştıkları önemli platformlardır.

Türkiye'nin bu süreçte uluslararası hedefleri okuldan mahalleye, belediyeden fabrikaya kadar günlük yaşama taşıyan bir çevre politikası geliştirmesi önem taşıyor.

Bizim okul deneyimimiz bunun küçük ölçekte nasıl başlayabileceğini gösteriyor.

Çünkü bir okulda başlayan uygulama öğrencilerin davranışlarını değiştirebilir; öğrenciler ailelerini etkileyebilir; okul başka okullara örnek olabilir ve zamanla bir ilçenin çevre kültürünün oluşmasına katkı sağlayabilir.

Dost Butik'in Eko Dost Butik olarak başka bir okula taşınması da bu zincirin somut örneklerinden biridir.

BİZ NE YAPABİLİRİZ?

Bizce çözümün önemli bir bölümü eğitimde.

Her okul kendi "Sıfır Atık Okul Modeli"ni oluşturabilir:

1. Atığı azalt →
2. Kaynağında ayır →
3. Yeniden kullan →
4. Paylaş →
5. Geri dönüştür →
6. Kompost yap →
7. Ölç →
8. Sonucu paylaş →
9. İyi örneği başka okullara aktar.

Böylece çevre eğitimi yalnızca teorik bir konu olmaktan çıkar; öğrencinin günlük hayatında uyguladığı bir yaşam becerisine dönüşür.

BİR PROJE DEĞİL, BİR KÜLTÜR

Bizim deneyimimizden çıkarılabilecek en önemli sonuç şudur: Çevre bilinci bir günde oluşmaz. Bir proje ile başlayabilir ama bir kültüre dönüşmesi gerekir.

2016 yılında okulumuzda başlayan çalışmalar bize bunu öğretti. Geri dönüşümden yeniden kullanıma, çevre projelerinden Dost Butik'e, oradan Eko Dost Butik ile başka bir okula uzanan bu yolculuk aslında aynı düşüncenin farklı adımlarıydı:

Kaynakları korumak, atığı azaltmak ve iyi örnekleri çoğaltmak.

Bugün artık yalnızca "Geri dönüşüm yapalım." demek yerine daha büyük bir soru sormamız gerekiyor:

ÇOCUKLARIMIZA NASIL BİR ÇEVRE KÜLTÜRÜ BIRAKACAĞIZ?

Cevap belki de yine okullarımızda saklı.

Çünkü geleceğin çevre bilinci, bugünün sınıflarında şekilleniyor.

Bir okul değişirse bir öğrenci değişir.

Bir öğrenci değişirse bir aile değişir.

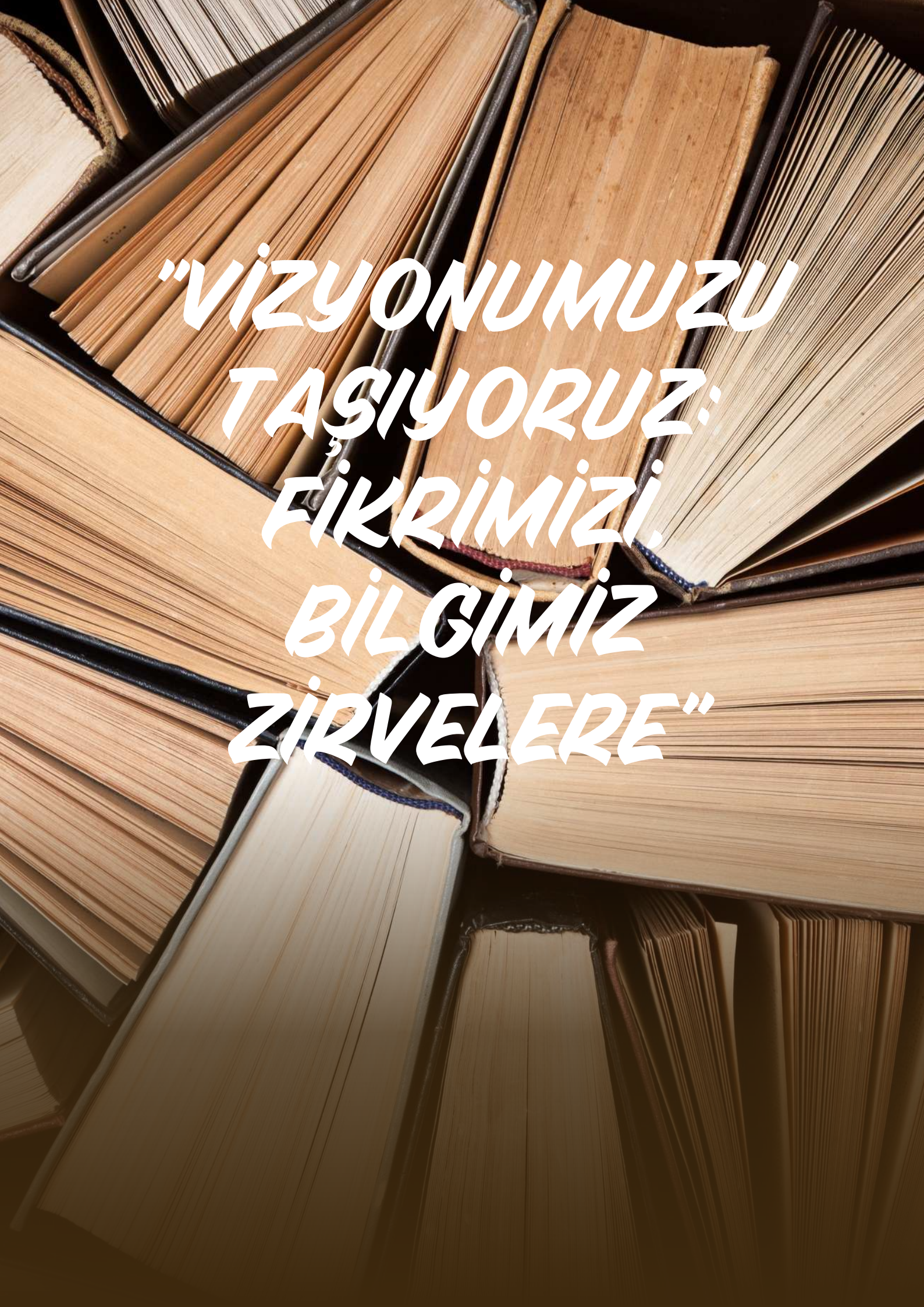
Bir aile değişirse toplum değişmeye başlar.

Ve belki de gerçek sıfır atık yolculuğu tam olarak burada başlar:

Bir okulda, bir sınıfta, bir öğrencide...

Küçük ama kararlı bir adımla.

**"VIZYONUMUZU
TAŞIYORUZ:
FİKRİMİZİ,
BİLGİMİZ
ZİRVELERE"**

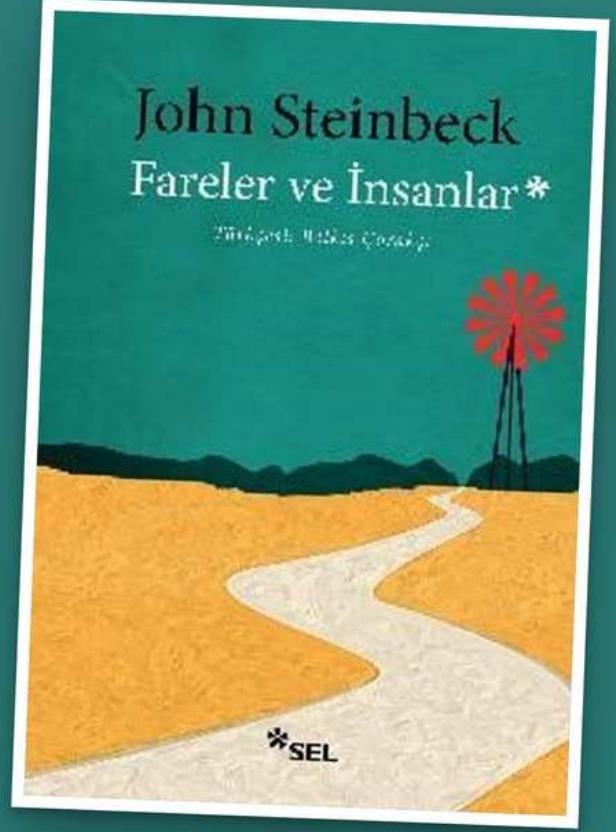
BU AY NE OKUSAK?

Fareler ve İnsanlar

John Steinbeck

Bir yol, iki yoldaş ve hiç vazgeçilmeyen bir düş:

“Bir gün kendi toprağımız olacak.”

Büyük Buhran yıllarında, Kaliforniya'nın tozlu yollarında çiftlikten çiftliğe iş arayan iki gezici tarım işçisi: kısa boylu, keskin zekâlı George ile iri yapılı, çocuk kalbli Lennie. Lennie'nin gücü kadar kırılganlığı da büyüktür; George ise onun hem koruyucusu hem de tek ailesidir.

İkisini ayakta tutan şey küçük bir hayaldir: kendilerine ait bir parça toprak, birkaç tavuk ve Lennie'nin bakacağı tavşanlar. Ancak yeni çalışmaya başladıkları çiftlikte yalnızlık, önyargı ve güç ilişkileri bu düşün sınırlarını sınayacaktır.

DOSTLUK

Herkesin yalnız olduğu bir dünyada birbirini kollamanın ne demek olduğunu sorguladır.

FARKLILIK

Engelliliği, yaşlılığı, ayrımcılığı ve dışlanmayı çarpıcı karakterlerle gözler önüne serer.

KISA AMA DERİN

Bir oturuşta okunabilecek kadar kısa, yıllarca akıldan çıkmayacak kadar etkili bir başyapıt.

BİLİYOR MUYDUNUZ?

Kitabın adı, Robert Burns'ün bir şiirinden gelir: en iyi kurgulanmış planların bile farelerinki gibi insanlarınki de çoğu zaman ters gidebileceğini anlatan dizelerden. Steinbeck, 1962'de Nobel Edebiyat Ödülü'nü almıştır.

Hayallerin kırılgan, dostluğun ise en büyük sığınak olduğunu hatırlatan unutulmaz bir hikâye.

FİLİSTİN SÖZLÜĞÜ

Editörler

Hasan Yücel Başdemir

Metin Uçar

SÖZLERİN İNTİFADASI VE HAKİKATİN İNŞASI: “FİLİSTİN SÖZLÜĞÜ”

DR. ZEHRA KUM

Kelimeler büyüldür. Her kavram kendi içinde bir bakış açısı, bir değer yargısı ve bir hüküm taşır. İnsan hangi kelimeyle konuşuyorsa - farkında olarak/olmyarak o kelimenin inşa ettiği dünyada düşünmeye başlar. İşgalci ve sömürgeci zihniyetler de bunu çok iyi bilir; toprakları ele geçirmeden önce kavramları ele geçirirler. Bu yüzdendir ki soykırımı ve devlet terörünü “kendini savunma hakkı”, sistematik işgali iki eşit taraf arasındaki bir “çatışma”, meşru direnişi ise “terörizm” olarak sunarak hakikatin üstünü örtmektedirler. Hak ve adaletten yana olan zihinler için kavram seçmek, aynı zamanda ahlaki bir sorumluluktur. Zulmü zulüm, gasbı gasp diye adlandıran bir dil kurmak; insan olmanın ve vicdanımızın asgari gereğidir. Kendi değerlerimizden beslenen hak temelli bir kavram dünyası inşa etmek ise yürütülen bu zihinsel kuşatmaya karşı en temel vazifemizdir.

Filistin Sözlüğü, tam da bu ihtiyaca cevap vermek üzere Anadolu Ajansı (AA Kitap) ile Filistin Akademik Düşünce Platformu iş birliğiyle okurla buluştu.

Filistin Sözlüğü’nün temel amacı; akademi ve medyada yerleşik hâle getirilmiş tek taraflı anlatıyı sorgulamak, kavramsal manipölasyonları açığa çıkarmak ve hakikati doğrudan yansıtan ilkeli bir başvuru kaynağı oluşturmaktır. Eser; meseleyi işgalcinin dayattığı dil yerine adaletin ve mazlumun sesiyle kavramak ve aktarmak isteyen herkese rehberlik etmeyi hedefliyor.

Prof. Dr. Hasan Yücel Başdemir ve Prof. Dr. Metin Uçar editörlüğünde hazırlanan sözlük, klasik sözlük anlayışının çok ötesinde ansiklopedik ve yaşayan bir yapıya sahip. İki yılı aşkın kolektif bir emeğin ürünü olan çalışma; tarihten hukuka, sanattan ekonomiye, ilahiyattan tıbbıa kadar 15 farklı disiplinden 273 akademisyen ve araştırmacının katkısıyla ortaya çıktı. Toplam 630 madde ve 738 göndermeden oluşan eserde her başlık, güvenilir akademik kaynaklara dayanan müstakil bir makale titizliğiyle kaleme alındı.

Eser, yerleşik dezenformasyonu şu temel ilkelerle yapı sökümüne uğrattıyor:

Olguyu Doğrudan Yansıtmak: Gerçeği perdeleyen ifadeler yerine olguyu adıyla anıyor. Örneğin; “güvenlik duvarı” yerine “apartheid / utanç duvarı”, “yerleşimci” yerine “gaspçı / istilacı” kavramlarını benimsiyor.

Özgün Kavram Setleri: Bilgi üretimindeki çarpıtmaları ve uygulanan şiddetin boyutlarını deşifre etmek adına “siyoniyat” gibi kavramları literatüre kazandırıyor.

Kapsamlı Hafıza Kaydı: Filistin halkının köklü tarihini, mimarisini, kültürünü ve asil direnişini bilimsel bir zeminde kayıt altına alıyor.

Sözlük, yalnızca ihtiyaç anında başvurulacak bir başvuru kitabı olmakla kalmıyor; baştan sona sistematik bir okuma imkânı da sunuyor. Bireysel okurlar ve okuma halkaları için hazırlanan Kronolojik Yol Rehberi, Tematik Okuma Haritası ve “55 Soruda Filistin” bölümleri, 30 haftalık derinlemesine bir okuma ve tartışma programı vadediyor.

Bizler de Beyazay ailesi olarak insan onurunu, vicdanı ve adaleti merkeze alan her çabayı kıymetli buluyor; kelimelerin büyümesine teslim olmadan hakikatin diline sahip çıkmanın hepimizin ortak sorumluluğu olduğuna inanıyoruz. Filistin meselesini tüm boyutlarıyla doğru kavramak, hafızayı diri tutmak ve adaletin sesini çoğaltmak isteyen tüm okurlarımızı bu değerli eseri incelemeye ve tanıtmaya davet ediyoruz.

TEKNOFEST 2026 · SONBAHAR · ŞANLIURFA

TEKNOFEST Şanlıurfa'da

Türkiye'nin en büyük havacılık, uzay ve teknoloji festivali bu sonbahar Şanlıurfa'daydı. Türkiye Beyazay Derneği de "Teknoloji Engel Kaldırır" mesajıyla festival alanındaki yerini aldı.

TEKNOFEST 2026'nın sonbahar ayağı, 30 Eylül - 4 Ekim 2026 tarihleri arasında Şanlıurfa GAP Havalimanı'nda gerçekleşti. Beş gün boyunca festivale akın eden ziyaretçiler; Türk Yıldızları'nın gösterilerinden insansız hava araçlarına, bilim şovlarından teknoloji yarışmalarına uzanan geniş bir programla buluştu. Türkiye Beyazay Derneği, festivalde M Blok, M-6 numaralı standıyla ziyaretçileri ağırladı. Stant için hazırlanan erişilebilir tanıtım sitesi; sesli anlatım, yüksek kontrast ve yazı boyutu ayarlarıyla herkesin derneği tanıyabileceği bir alan sundu. Ziyaretçiler, okul ve üniversitelerde Beyazay Kulübü kurmak için ön kayıt bıraktı; hayallerini kısa bir videoyla anlatacakları Engelsiz Hayaller kampanyasını tanıdı.

Beyazay'ın TEKNOFEST'teki varlığı stantla sınırlı değil. Dernek, özel gereksinimli bireylerin yaşam kalitesini artıracak yerli ve milli çözümleri teşvik eden Engelsiz Yaşam Teknolojileri Yarışması'nın da paydaşı. Ortaokuldan mezun düzeyine kadar takımların katıldığı yarışma; erişilebilirlik ve bağımsız yaşam, iletişim ve sosyal katılım ile sağlık, güvenlik ve rehabilitasyon başlıklarında projeleri değerlendiriyor.

TARİH**30 Eylül - 4 Ekim 2026****YER****Şanlıurfa GAP Havalimanı****BEYAZAY STANDI****M Blok · M-6**

Stant ziyaretçileri için hazırlanan erişilebilir tanıtım sitesi: tanitim.beyazay.org.tr

BEYAZAY'IN GÖZÜNDEN TEKNOFEST**"Teknoloji Engel Kaldırır."****"Her Engel Kaldırılabilir Bir Tasarımdır."****"TEKNOFEST'te Engel Yok, Üretmek Var!"**

Festivalden *kareler*

TEKNOFEST 2026 · ŞANLIURFA

Türk Yıldızları festival alanının üzerinde.

Festival, ailelerin ortak buluşma noktası oldu.

Hayaller gökyüzüne uzandı.

Gösteriler, ziyaretçilerin objektifinde.

Ana sahnede yoğun ilgi.

Robotlar en çok çocukların ilgisini çekti.

Beyazay ekibi festival alanında.

Beyazay standında ziyaretçilerle sohbet.

Beyazay standında çocuklarla buluşma.

Şanlıurfa Şubesi gönüllüleri iş başında.

Milli teknoloji, engelsiz hayaller.

Kurum standlarına ziyaretler.

Bilim, keşfetmenin heyecanıyla buluştu.

Gökyüzünde milli insansız hava aracı.

Yarışmacı gençlerin coşkusu.

**Birlikte
daha
güçlüyüz.**

Hayat, karşımıza çıkan engellerle değil, onlara karşı gösterdiğimiz direnç ve içimizdeki bitmek bilmeyen yaşama sevinciyle şekillenir. Gerçek güç, fiziksel sınırların çok ötesinde; zihnimizin derinliklerinde, kalbimizin inancında ve pes etmeyen irademizde saklıdır.